

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

ΑΦΙΞΗ

ΑΙΣΘΗΣΗ

ΜΑΘΗΣΗ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΙΑΔΟΣΗ

ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

Linda Beyschlag, Kristen Brand, Sigrid Lindner

Anne Dahmen, Camille Serre.

Οι Μέθοδοι 1Α, 2Γ, 3Α, 3Ε και 5Α αναπτύχθηκαν και δοκιμάστηκαν στο πλαίσιο του Έργου Sense the City υπό την καθοδήγηση της Franziska Schreiber, ενώ προσαρμόστηκαν στο θέμα της κλιματικής ουδετερότητας για την εργαλειοθήκη του παρόντος Εργαστηρίου Οραματισμού.

Tilman Abresch, Florian Kliche, Muriel Neugebauer
(Ανεξάρτητο Ινστιτούτο Περιβάλλοντος)

BMU AZ: IK II 5 – 42206-2/1.5

Αρ. έργου: 200771

Επικοινωνία: BEACON_HelpDesk@guidehouse.com

Επισκεφθείτε μας στον σύνδεσμο: www.euki.de/beacon

Το Έργο «Γεφύρωση της Ευρωπαϊκής και Τοπικής Δράσης για το Κλίμα» (Bridging European and Local Climate Action - BEACON) χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για το Κλίμα (EUKI), ένα χρηματοδοτικό εργαλείο του γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας. Γενικός στόχος της πρωτοβουλίας EUKI είναι η εντατικοποίηση του διασυννοριακού διαλόγου καθώς και της ανταλλαγής γνώσης και εμπειριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με σκοπό την από κοινού προώθηση της υλοποίησης της συμφωνίας του Παρισιού.

Οι θέσεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των δημιουργών και δεν αντανakλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας.

Im Auftrag des:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή στα εργαστήρια οραματισμού	4
Τι είναι κλιματική ουδετερότητα;	5
Σε τι εξυπηρετούν τα Εργαστήρια Οραματισμού;	7
Ανάπτυξη ενός οράματος για το μέλλον	8
Σχεδιασμός του Εργαστηρίου Οραματισμού	10

Πώς χρησιμοποιείται ο Οδηγός	11
Τυπικά στοιχεία	11
Επιλέγοντας μεμονωμένες μεθόδους	12
Το δικό σου Εργαστήριο Οραματισμού	58

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Ενότητα 1: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	16
Επιλογή 1Α: Αισθητικός περίπατος στη γειτονιά	16
Επιλογή 1Β: Φωτογράφιση	17
Επιλογή 1Γ: Συλλογή φυσικών υλικών	18

ΑΦΙΞΗ

Ενότητα 2: ΑΦΙΞΗ	19
Επιλογή 2Α: Πίνακας διαθέσεων (Moodboard)	19
Επιλογή 2Β: Παιχνίδι ακολούθων: πέτρα-ψαλίδι-χαρτί	21
Επιλογή 2Γ: Συζήτηση με τον διπλανό/ τη διπλανή	22
Επιλογή 2Δ: Προσωπική δήλωση	23
Επιλογή 2Ε: Κοινωνιογράφημα/ζωντανή στατιστική	24

ΜΑΘΗΣΗ

Ενότητες 4: ΜΑΘΗΣΗ	37
Επιλογή 4Α: Παρουσίαση από εξωτερικό εμπειρογνώμονα	37
Επιλογή 4Β: Speed-dating με εμπειρογνώμονες	38
Επιλογή 4Γ: Κουτί των λέξεων	39
→ Κατάλογος λέξεων	40
Επιλογή 4Δ: Μάρτυρες κλιματικής αλλαγής	41
Επιλογή 4Ε: Ταινία μικρού μήκους	42

ΑΙΣΘΗΣΗ

Ενότητες 3: ΑΙΣΘΗΣΗ	26
Επιλογή 3Α: Δημιουργία συνειρμών μέσω αισθητηριακών δοκιμών	26
→ Αισθητηριακές δοκιμές	28
→ Έντυπο και υπόδειγμα poster	29
Επιλογή 3Β: Συνειρμοί με λέξεις-κλειδιά	32
Επιλογή 3Γ: Καλλιτεχνική ερμηνεία	33
Επιλογή 3Δ: Γράμμα στον εαυτό μου	35
Επιλογή 3Ε: Φανταστικό ταξίδι	36

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ενότητες 5: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	43
Επιλογή 5Α: Φτιάχνοντας χειροποίητα οράματα για το μέλλον	43
→ Μοντέλο οράματος	45
Επιλογή 5Β: Μελίσσι	46
Επιλογή 5Γ: Ταξίδι στον χρόνο	47
Επιλογή 5Δ: Μέθοδος του κατακόρυφου	49
Επιλογή 5Ε: Μέθοδος Walt Disney	51

ΔΙΑΔΟΣΗ

Ενότητα 6: ΔΙΑΔΟΣΗ	53
Επιλογή 6Α: Εγγραφή μιας δήλωσης σε βίντεο	53
→ Σενάριο βιντεο-δήλωσης	54
Επιλογή 6Β: Συνέντευξη	55
Επιλογή 6Γ: Έκθεση	56
Επιλογή 6Δ: Επίδοση των αποτελεσμάτων	57

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ

Μέσα από διαδηλώσεις για το κλίμα ανά την υφήλιο στις οποίες συμμετέχουν άνθρωποι κάθε ηλικίας, οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων καλούνται να αναλάβουν φιλόδοξη και άμεση δράση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το κύμα κηρύξεων κατάστασης «έκτακτης κλιματικής ανάγκης» ανά τον κόσμο έδωσε νέα πνοή στις συζητήσεις περί υλοποίησης της Συμφωνίας του Παρισιού σε τοπικό επίπεδο και της μετάβασης σε κλιματικά ουδέτερες πόλεις. Σε όλα τα επίπεδα, η αναγκαιότητα μετασχηματισμού προς ένα μέλλον μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έρχεται ολοένα και περισσότερο στο προσκήνιο. Ολοένα και περισσότερα κράτη, δήμοι, επιχειρήσεις και οργανισμοί θέτουν ως στόχο τους την κλιματική ουδετερότητα μέχρι τα μέσα του αιώνα.

Επιδιώκοντας να ανακόψουν την πορεία μιας επικίνδυνης κλιματικής αλλαγής, οι χώρες που υπέγραψαν τη Συμφωνία του Παρισιού το 2015 συμφώνησαν να μετριάσουν την αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C μέσα στον αιώνα που διανύουμε, με στόχο τον περιορισμό της στους 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα. Αυτό προϋποθέτει την επίτευξη καθεστώτος κλιματικής ουδετερότητας παγκοσμίως έως το 2050.¹ Υπό το πρίσμα αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει ως στόχο η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) με τα 27 κράτη μέλη της να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050, χωρίς να αφήσει πίσω κανέναν και καμία περιοχή σε αυτήν την προσπάθεια. Με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Επιτροπή εκπόνησε στρατηγική για τους τρόπους που η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων και να επιτευχθεί έτσι η κλιματική ουδετερότητα.²

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή:

ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ;

¹ IPCC (2018): Mitigation Pathways Compatible with 1.5°C in the Context of Sustainable Development, https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/02/SR15_Chapter2_Low_Res.pdf

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ;

Με απλά λόγια, κλιματική ουδετερότητα (συχνά αναφέρεται και ως «ουδέτερο ισοζύγιο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου») σημαίνει ότι δεν εκλύονται επιβλαβείς για το κλίμα εκπομπές στην ατμόσφαιρα ή ότι αυτές αντισταθμίζονται με κατάλληλα μέτρα.

Ειδικότερα, μια δραστηριότητα είναι κλιματικά ουδέτερη όταν δεν επιβαρύνει το κλίμα, δηλαδή όταν κατά την άσκησή της δεν εκπέμπονται διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) ή άλλα αέρια του θερμοκηπίου. Εναλλακτικά, όλες οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στη γη πρέπει να αντισταθμίζονται με δέσμευση άνθρακα, δηλαδή με απορρόφηση CO₂ από την ατμόσφαιρα, για την επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών. Το CO₂ αποθηκεύεται σε αυτήν την περίπτωση σε συστήματα τα οποία απορροφούν περισσότερο άνθρακα απ' ό,τι απελευθερώνουν, όπως για παράδειγμα το έδαφος, τα δάση, οι βάλτοι ή οι ωκεανοί.

Οι αποφάσεις για την κλιματική ουδετερότητα σε διεθνές και εθνικό επίπεδο πρέπει να μεταφράζονται σε μέτρα εφαρμόσιμα στο επίπεδο πόλεων και οργανισμών. Οι πόλεις που συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην κλιματική αλλαγή, έχουν μεγάλες δυνατότητες μετριασμού των εκπομπών που οι ίδιες προκαλούν. Η Κοπεγχάγη, για παράδειγμα, έχει θέσει στόχο να γίνει ήδη το 2025 η πρώτη κλιματικά ουδέτερη πρωτεύουσα. Πέρα από την εξοικονόμηση στους τομείς της κατανάλωσης ενέργειας, της κινητικότητας και των πρωτοβουλιών της δημοτικής αρχής, η Δανέζικη πρωτεύουσα στοχεύει πρωτίστως στη μείωση των εκπομπών στον τομέα της παραγωγής ενέργειας, αντικαθιστώντας τον άνθρακα, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, π.χ. μεγάλο εργοστάσιο βιομάζας και επιπλέον σταθμοί αιολικής ενέργειας.³

Διάφορες πόλεις ανά τον κόσμο δεσμεύονται να στρέψουν την αναπτυξιακή τροχιά τους προς την κλιματική ουδετερότητα. Το Ρίο ντε Τζανέιρο ξεκίνησε ήδη το 2000 να καταγράφει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε δημοτικό επίπεδο και το 2016 κύρωσε το Σχέδιο Οράματος Ρίο 500, αποτελώντας έτσι την πρώτη πόλη του νότιου ημισφαιρίου που έθεσε ως στόχο της την κλιματική ουδετερότητα.⁴ Αλλά και μικρότερες πόλεις της Ευρώπης στρατεύονται για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον, επειδή θέλουν να βελτιώσουν μακροπρόθεσμα την ποιότητα ζωής των πολιτών τους – και μάλιστα παρά τις επικείμενες κλιματικές αλλαγές· το Λέβεν (Βέλγιο)⁵, το Βαγιαδολίδ (Ισπανία)⁶ ή η Λα Ροσέλ (Γαλλία)⁷ έχουν δρομολογήσει, για παράδειγμα, διατομεακές διαδικασίες μετασχηματισμού. Στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα, οι πόλεις έχουν γενικά να αντιμετωπίσουν προκλήσεις κυρίως στους τομείς της κατανάλωσης ενέργειας (σε κτίρια) και της παραγωγής ενέργειας, της διαχείρισης αποβλήτων, της χρήσης γης καθώς και των μεταφορών και υποδομών.⁸ Για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας είναι σημαντική η ευρεία συμμετοχή όλων των τοπικών φορέων. Εάν ο στόχος δεν είναι κατανοητός και δεν συμφωνεί με τις επιμέρους αντιλήψεις για το μέλλον, κανένας ουσιαστικός μετασχηματισμός δεν μπορεί να συντελεστεί – και εκεί υπεισέρχονται τα Εργαστήρια Οραματισμού.

4 Carbon Neutral City Alliance: <https://carbonneutralcities.org/cities/rio-de-janeiro/>; C40: https://www.c40.org/case_studies/city_adviser_rio

5 Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/europeangreenleaf/egl-winning-cities/leuven/>

6 World Green Building Council: <https://www.worldgbc.org/commitment-signatories?cat=city>

7 Communauté d'Agglomération de La Rochelle: <https://www.agglo-larochelle.fr/projet-de-territoire/territoire-zero-carbone?article=les-objectifs-et-les-zones-pilotes>

8 Βλ. για παράδειγμα: Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Συνεργασίας - BMZ (2018): Βιώσιμες Πόλεις – Για ένα ανθεκτικό μέλλον με χαμηλές εκπομπές άνθρακα [στα Γερμανικά], http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/klima_und_cop23/poster_stadt_klima_en.pdf

3 Carbon Neutral City Alliance: <https://carbonneutralcities.org/cities/copenhagen/>

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ;

Πολλές είναι και οι επιχειρήσεις που έχουν αποφασίσει να γίνουν κλιματικά ουδέτερες. Με αφορμή την πρωτοβουλία Climate Neutral Now της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC), περισσότερες από 300 επιχειρήσεις και οργανισμοί υπέγραψαν διακήρυξη, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να μετρήσουν τις εκπομπές τους, να τις μειώσουν στο μέτρο του δυνατού και να αντισταθμίσουν τις υπολειπόμενες εκπομπές τους.⁹ Για την αντιστάθμιση των παραγόμενων εκπομπών, οι επιχειρήσεις αλλά και μεμονωμένα άτομα επενδύουν σε έργα για την προστασία του κλίματος (κυρίως στο νότιο ημισφαίριο). Με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται να αντισταθμιστούν οι αναπόφευκτες εκπομπές μέσω μετριασμού τους σε άλλα μέρη.

Χωρίς έναν μετασχηματισμό προς περισσότερο βιώσιμες δομές με μέριμνα των κρατών, των πόλεων και των επιχειρήσεων, η μετάβαση σε ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον δεν μπορεί να τελεσφορήσει. Συγχρόνως, κάθε άτομο μπορεί να συμβάλει από την πλευρά του έχοντας επίγνωση των εκπομπών που το ίδιο προκαλεί και προσπαθώντας να τις αποφεύγει κατά το δυνατόν. Στους τομείς της ιδιωτικής κατανάλωσης (π.χ. ρουχισμός), διατροφής, κατανάλωσης θερμότητας και ρεύματος, και κινητικότητας (αεροπορικές μετακινήσεις κ.λπ.) μπορούμε να

επηρεάσουμε το ατομικό μας αποτύπωμα CO₂.¹⁰ Για να μην αφεθεί κανείς πίσω, πρέπει να τεθούν σε λειτουργία μηχανισμοί που επιτρέπουν την κοινωνικά δίκαιη μετάβαση (σε αυτό το πλαίσιο χρησιμοποιείται συχνά ο αγγλικός όρος just transition) σε μια κοινωνία με ουδέτερο ισοζύγιο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Η επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας είναι αναμφισβήτητη ένας εξαιρετικά φιλόδοξος πλην όμως εφικτός στόχος. Η μεταστροφή στην κλιματική ουδετερότητα μπορεί να πετύχει όταν όλοι – από τον μεμονωμένο πολίτη και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις μέχρι το παγκόσμιο επίπεδο – στρατεύονται για αυτόν τον σκοπό. Ο οραματισμός ενός κλιματικά ουδέτερου μέλλοντος αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση. Χωρίς εκτενείς αλλαγές δεν μπορεί να πετύχει ο μετασχηματισμός προς ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον. Ενώ αυτό αποτυπώνεται συχνά σε πολιτικές αποφάσεις και στοχοθετήσεις στο διεθνές, εθνικό και δημοτικό επίπεδο, βασική πρόκληση εξακολουθεί να είναι η δυσκολία που έχουν όσοι και όσες εργάζονται και διαβιούν στις πόλεις να αναλογιστούν και να αποδεχθούν την έκταση των αναγκαίων αλλαγών.

⁹ UNFCCC: <https://unfccc.int/climate-action/climate-neutral-now/i-am-a-company/organization/climate-neutral-now-pledge>

¹⁰ Βλ. για παράδειγμα Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Περιβάλλοντος - BMU (2020): Η προστασία του κλίματος σε αριθμούς: Στοιχεία, τάσεις και κίνητρα της γερμανικής πολιτικής για το κλίμα [στα Γερμανικά], https://www.bmu.de/fileadmin/Daten_BMU/Pool/Broschueren/klimaschutz_zahlen_2020_broschuere_bf.pdf

ΣΕ ΤΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ;

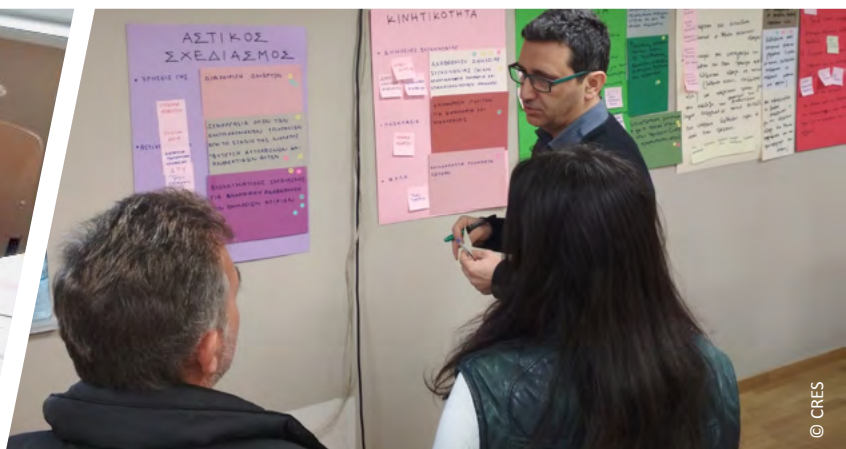
Το σκεπτικό των Εργαστηρίων Οραματισμού είναι να φέρει σε επαφή εκπροσώπους διαφόρων ομάδων (ευρύτερος πληθυσμός, δημοτική αρχή ή/και σχολεία) στο τοπικό τους πλαίσιο, με σκοπό να φέρουν τον ευρύτερο πληθυσμό πιο κοντά στην ιδέα της κλιματικής ουδετερότητας και να αναπτύξουν ένα κοινό όραμα για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον. Η μορφή είναι σκόπιμο να είναι τέτοια ώστε να επιτρέπει την επαφή των ατόμων από διάφορα τμήματα της κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς και να ευαισθητοποιεί τους συμμετέχοντες για το πώς οι στόχοι κλιματικής πολιτικής μπορούν να αναχθούν από το εθνικό και το Ευρωπαϊκό στο τοπικό επίπεδο και στο άμεσο περιβάλλον τους.

Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνεται υπόψη και αποτελεί θέμα εργασίας στα Εργαστήρια το ότι κάθε άτομο έχει τις δικές του αντιλήψεις για το πώς θα είναι στο μέλλον η καθημερινότητα και το περιβάλλον όπου διαβίει. Στο Εργαστήριο Οραματισμού διερευνώνται οι αντιλήψεις αυτές και συσχετίζονται με τον αναγκαίο μακροπρόθεσμο μετασχηματισμό. Μέσα από τη συμμετοχική αυτή προσέγγιση, οι συμμετέχοντες αποκτούν εικόνα των προτεραιοτήτων - των δικών τους και των άλλων - στα ακόλουθα ερωτήματα: Πώς θέλουμε να ζούμε στο μέλλον; Πώς μπορούμε να φανταστούμε το μέλλον στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής; Έτσι, εσείς μαθαίνετε ως εκπρόσωποι του Δήμου ή του σχολείου που είναι σκόπιμο να δοθεί έμφαση, οι δε

συμμετέχοντες μαθαίνουν πώς μπορούν στο δικό τους επίπεδο να συμβάλουν στον μεγάλο μετασχηματισμό. Το Εργαστήριο Οραματισμού μπορεί επίσης να λειτουργήσει υποστηρικτικά για την επίτευξη ενός κοινού στόχου, τη διαμόρφωση θετικών προοπτικών για το μέλλον και την προαγωγή της δημιουργικής σκέψης και της ενεργής συμμετοχής. Επί της ουσίας, το Εργαστήριο Οραματισμού καλεί τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν το δικό τους όραμα για ένα φιλικό προς το κλίμα μέλλον στο οποίο θα ήθελαν να ζήσουν.

Η διαδραστική μορφή του επιτρέπει στους υπεύθυνους/στις υπεύθυνες υλοποίησης ενός Εργαστηρίου Οραματισμού, με βάση διάφορες επιμέρους συνδυαζόμενες μεθόδους και υλικά, να αναπτύξουν καινοτόμα, τοπικά σχεδιασμένα οράματα για την κλιματική ουδετερότητα.

Το Εργαστήριο Οραματισμού ακολουθεί μια καθορισμένη αλληλουχία ενοτήτων (βλ. κεφάλαιο [«Ανάπτυξη ενός οράματος»](#)), η οποία αφορά διάφορα επίπεδα αισθήσεων και αποτελεί έτσι τη δημιουργική προέκταση των εργαστηρίων. Στο πλαίσιο του έργου [BEACON «Γεφύρωση της Ευρωπαϊκής και Τοπικής Δράσης για το Κλίμα»](#) σχεδιάστηκαν τα Εργαστήρια Οραματισμού και η παρούσα «εργαλειοθήκη» με τις κατάλληλες μεθόδους για τις ακόλουθες ομάδες-στόχους:

Σχολεία: Οι ενότητες του Εργαστηρίου Οραματισμού μπορούν να ενταχθούν στο μάθημα και στο σχολικό πρόγραμμα. Τα αποτελέσματα μπορούν να παρουσιαστούν σε σχολικές γιορτές και εκδηλώσεις. Οι οραματισμοί των παιδιών μπορούν έτσι να προσελκύσουν το ενδιαφέρον και να συμβάλουν σε έναν δημιουργικό μετασχηματισμό.

Δημοτικές αρχές: Το Εργαστήριο Οραματισμού αποτελεί κατάλληλη προσέγγιση για την ευρύτερη συμμετοχή των πολιτών στο θέμα της προστασίας του κλίματος. Τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου Οραματισμού αποτελούν μια πολύτιμη βάση για την ανάπτυξη ή αναθεώρηση μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής προστασίας του κλίματος ή του μοντέλου ανάπτυξης του δήμου. Επιμέρους συνιστώσες του Εργαστηρίου μπορούν επίσης να παρέχουν πληροφορίες για το έργο των επιμέρους τεχνικών υπηρεσιών (π.χ. πολεοδομίας, υπηρεσιών ενέργειας, μεταφορών, δόμησης). Για την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος, καθορίστε εκ των προτέρων σε ποιους τομείς δραστηριότητας του Δήμου θα αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

«Πρόβλημα είναι κάτι αρνητικό από το οποίο απομακρυνόμαστε, ενώ όραμα είναι κάτι θετικό προς το οποίο μπορούμε να στραφούμε.»¹¹

Το Εργαστήριο Οραματισμού χωρίζεται σε έξι ενότητες, οι οποίες αν και έχουν διαφορετικό προσανατολισμό, εξυπηρετούν το γενικό στόχο, δηλαδή τη διαμόρφωση και παρουσίαση ενός κοινού οράματος με την ολοκλήρωση του Εργαστηρίου.

Ενότητα 1: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Η ενότητα «ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ» αναφέρεται σε ένα προπαρασκευαστικό στάδιο που προηγείται του κυρίως Εργαστηρίου, όπου οι συμμετέχοντες συλλέγουν εντυπώσεις ή ευρήματα από την περιοχή τους και συνεισφέρουν με αυτά στο Εργαστήριο Οραματισμού. Στόχος της πρώτης ενότητας είναι να αρχίσουν να προβληματίζονται οι συμμετέχοντες για την κλιματική ουδετερότητα προτού συμμετάσχουν στο Εργαστήριο Οραματισμού και να μάθουν πώς το θέμα σχετίζεται με την προσωπική τους ζωή και το περιβάλλον στο οποίο διαβιούν.

Ενότητα 2: ΑΦΙΞΗ

Το Εργαστήριο Οραματισμού καθαυτό ξεκινά με την ενότητα «ΑΦΙΞΗ», με την υποδοχή και εισαγωγή των συμμετεχόντων στην εκδήλωση. Για την ενότητα αυτή, το Εργαστήριο Οραματισμού είναι σκόπιμο να χωροθετείται στο τοπικό ή/και προσωπικό πλαίσιο και να δίνει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να γνωριστούν καλύτερα.

Ενότητα 3: ΑΙΣΘΗΣΗ

Στην ενότητα «ΑΙΣΘΗΣΗ» που ακολουθεί, οι συμμετέχοντες καλούνται μέσα από πρακτικές ασκήσεις, οι οποίες διεγείρουν τις αισθήσεις τους (π.χ. μέσω εικόνων ή ήχων), να διαπιστώσουν πώς τους αγγίζει και προσωπικά το θέμα της κλιματικής ουδετερότητας και να το εκφράσουν.

Ενότητα 4: ΜΑΘΗΣΗ

Η ενότητα «ΜΑΘΗΣΗ» εξυπηρετεί τη μετάδοση με ενδιαφέροντα τρόπο του βασικού περιεχομένου γύρω από το θέμα της κλιματικής ουδετερότητας. Με τη συμμετοχή εξωτερικών ειδικών, το εργαστήριο μπορεί να αποκτήσει και πιο συγκεκριμένη διάσταση από τεχνικής άποψης.

Ενότητα 5: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ιδιαίτερα στην ενότητα «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ», όπου οι συμμετέχοντες καλούνται να υλοποιήσουν τα νέα πορίσματα και να διαμορφώσουν ένα κοινό όραμα, απαιτείται δημιουργικότητα και ομαδική δουλειά. Εδώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι διάφορες μέθοδοι (κατά προτίμηση σε μικρές ομάδες) για να επιτευχθούν συγκεκριμένα αποτελέσματα (εικόνες, παιχνίδια ρόλων, κολάζ κ.λπ.).

Ενότητα 6: ΔΙΑΔΟΣΗ

Στη συνέχεια, τα οράματα που προέκυψαν είναι σκόπιμο να επικοινωνηθούν στο πλαίσιο της ενότητας «ΔΙΑΔΟΣΗ» σε ενδιαφερόμενους φορείς, όπως φορείς λήψης αποφάσεων ή/και δημότες ή μαθητές/μαθήτριες του εκάστοτε δήμου ή σχολείου αντίστοιχα.

11 Wageningen University & Research: <http://www.managingforimpact.org/tool/visioning-1> (Übersetzung ins Deutsche durch Guidehouse)

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Στον Πίνακα 1 συνοψίζονται οι ενότητες, τα περιεχόμενά τους και η εκτιμώμενη χρονική διάρκεια, προσφέροντας μια γενική άποψη της εξέλιξης του Εργαστηρίου Οραματισμού. Ένα Εργαστήριο Οραματισμού διαρκεί, συμπεριλαμβανομένων των διαλειμμάτων, από δυόμισι έως εννέα ώρες, ανάλογα με τις επιλεγμένες μεθόδους. Οι ενότητες του Εργαστηρίου διάρκειας της ενότητας.

Οραματισμού μπορούν να επιμεριστούν σε περισσότερες μέρες ώστε να αποφεύγονται τα πολύωρα εργαστήρια. Ο αναγκαίος χρόνος ανά ενότητα ο οποίος αναγράφεται στον Πίνακα 1 λαμβάνει ως δεδομένο ότι έχει επιλεγεί μία μέθοδος ανά ενότητα και αποτελεί εκτίμηση της ελάχιστης και μέγιστης

Πίνακας 1: Γενική άποψη της σειράς των ενοτήτων για την ανάπτυξη ενός οράματος για το μέλλον

Ενότητα	Περιεχόμενο	Αναγκαίος χρόνος / ενότητα
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	Συλλογή εντυπώσεων και ιδεών από το περιβάλλον του ατόμου.	10 – 60 λεπτά
ΑΦΙΞΗ	Ορισμός του τοπικού και προσωπικού πλαισίου.	30 – 50 λεπτά
ΑΙΣΘΗΣΗ	Εξερεύνηση και έκφραση της σχέσης του ατόμου με την κλιματική ουδετερότητα.	15 – 120 λεπτά
ΜΑΘΗΣΗ	Διερεύνηση συγκεκριμένων τεχνικών πτυχών με τη συμμετοχή ειδικών.	15 – 45 λεπτά
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	Σχεδιασμός ενός κοινού οράματος σε μικρές ομάδες βάσει των συναισθηματικών και γνωσιακών δεδομένων που συλλέχθηκαν.	45 – 120 λεπτά
ΔΙΑΔΟΣΗ	Παρουσίαση του ομαδικού οράματος σε ενδιαφερόμενους φορείς (δημάρχους, διευθυντές/διευθύντριες σχολείων, συμμαθητές/συμμαθήτριες, τύπος, εφόσον χρειάζεται).	15 – 60 λεπτά

Σύνολο
**130 – 455 λεπτά
περίπου
(2 – 7,6 ώρες
περίπου)**

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ

Η επιτυχής διεξαγωγή ενός Εργαστηρίου Οραματισμού εξαρτάται, πέρα από την επιλογή των σωστών μεθόδων για το εκάστοτε τοπικό πλαίσιο, και από την έγκαιρη και επαρκή προετοιμασία από πλευράς των υπευθύνων υλοποίησης. Ορισμένα σημεία που δεν θα πρέπει να παραβλεφθούν κατά τον προγραμματισμό του Εργαστηρίου Οραματισμού είναι κατ' αρχάς:

- **Έγκαιρη πρόσκληση και αναγγελία της ενότητας**

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ: Προσκαλέστε έγκαιρα τους συμμετέχοντες στο Εργαστήριο Οραματισμού και ανακοινώστε τους ότι θα προηγηθεί ένα στάδιο προετοιμασίας, στο οποίο οι συμμετέχοντες συλλέγουν εντυπώσεις και ιδέες (Ενότητα ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ). Οι συμμετέχοντες καλό είναι να γνωρίζουν τουλάχιστον μία εβδομάδα νωρίτερα ότι θα προηγηθεί ένα στάδιο προετοιμασίας τους.

- **Δημιουργία της κατάλληλης ατμόσφαιρας:** Ενημερώστε τους συμμετέχοντες ήδη κατά την πρόσκλησή τους ότι στο Εργαστήριο Οραματισμού είναι αναγκαία η ενεργή συμμετοχή τους. Οι συμμετέχοντες καλούνται να συνεισφέρουν με τις ιδέες τους και να επιδείξουν πνεύμα πρωτοβουλίας. Σε ένα μικρό μόνο μέρος των Εργαστηρίων Οραματισμού προβλέπεται ρόλος παθητικού ακροατή. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συμμετέχουν ενεργά ακόμη κι αν μέχρι στιγμής γνωρίζουν λίγα για την κλιματική ουδετερότητα.

- **Διαμόρφωση των χώρων:** Για την όσο το δυνατόν πιο ευχάριστη διεξαγωγή του Εργαστηρίου Οραματισμού, συνεκτιμήστε εξωτερικούς παράγοντες, όπως ξεκούραστος φωτισμός και επαρκή καθίσματα. Η αναπαραγωγή απαλής μουσικής κατά την άφιξη των συμμετεχόντων μπορεί να δημιουργήσει χαλαρή και επικοινωνιακή ατμόσφαιρα.

- **Πρόβλεψη για διαλείμματα και φαγητό:** Μην ξεχνάτε να προγραμματίζετε επαρκή διαλείμματα για το Εργαστήριο Οραματισμού σας. Κάντε εκ των προτέρων πρόβλεψη για αναψυκτικά και σνακ ή μεσημεριανό φαγητό, εφόσον απαιτείται, διαφορετικά υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες να φέρουν κάτι μαζί τους.

- **Προμήθεια των υλικών:** Για τη διεξαγωγή του Εργαστηρίου απαιτούνται διάφορα υλικά ή/και τεχνικός εξοπλισμός. Για παράδειγμα, υλικά χειροτεχνίας, δείγματα επιφανειών/υλικών, φορητός υπολογιστής και βιντεοπροβολέας. Τα απαραίτητα υλικά περιγράφονται αναλυτικότερα στην εκάστοτε καρτέλα μεθοδολογίας ή κατά περίπτωση στις καρτέλες υλικών των εκάστοτε μεθόδων. Προβλέψτε αρκετό χρόνο για τη συγκέντρωση και προετοιμασία των αναγκών κάθε φορά υλικών.

- **Συμμετοχή ειδικών:** Επικοινωνήστε έγκαιρα με τυχόν ειδικούς που θα μπορούσαν να πλαισιώσουν με τις γνώσεις τους το Εργαστήριο Οραματισμού.

- **Συμμετοχή άλλων ενδιαφερόμενων φορέων και του τοπικού Τύπου:** Επικοινωνήστε έγκαιρα με φορείς λήψης αποφάσεων και εκπροσώπους του τοπικού Τύπου στους οποίους θέλετε να επικοινωνήσετε τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου Οραματισμού στο πλαίσιο της τελευταίας ενότητάς του. Η ευρύτερη δημοσιότητα παρακινεί τους συμμετέχοντες και αυξάνει τον αντίκτυπο που έχει το Εργαστήριο Οραματισμού σας. Στα σχολεία, πέρα από τη σχολική διεύθυνση μπορούν να προσκληθούν τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι συμμαθητές/συμμαθήτριες των συμμετεχόντων. Για τις δημοτικές αρχές, σημαντική ομάδα-στόχο αποτελούν όχι μόνο οι δήμαρχοι και τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, αλλά και πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών και μεμονωμένοι πολίτες.

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ

Ο παρόν μεθοδολογικός οδηγός διευκολύνει την επιλογή και τον συνδυασμό ειδικότερων μεθόδων. Είναι σκόπιμο εδώ να λαμβάνονται υπόψη το εκάστοτε πλαίσιο και οι ανάγκες και δυνατότητες των συμμετεχόντων. Τα Εργαστήρια Οραματισμού για παιδιά και νέους μπορούν να διεξάγονται με πιο ψυχαγωγικές και ενεργητικές μεθόδους. Απεναντίας τα Εργαστήρια που απευθύνονται σε άτομα τα οποία ασχολούνται και επαγγελματικά με το θέμα της κλιματικής ουδετερότητας, μπορούν να σχεδιάζονται με τρόπο ώστε να είναι ιδιαίτερα εξειδικευμένα.

Τυπικά στοιχεία

Πέρα από τις μεθόδους που μπορούν να επιλεγούν ελεύθερα για κάθε ενότητα, συνιστάται η ένταξη ορισμένων τυπικών στοιχείων στο Εργαστήριο Οραματισμού, για την αποτελεσματική διεξαγωγή του. Στον Πίνακα 2 περιγράφονται τα στοιχεία αυτά, όπου υπάρχουν, για κάθε ενότητα.

Ο Πίνακας 2 περιλαμβάνει και επεξηγεί τα συνιστώμενα τυπικά στοιχεία του Εργαστηρίου Οραματισμού

Ενότητα	Τυπικά στοιχεία	Επεξήγηση
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	-	
ΑΦΙΞΗ	Υποδοχή και συστάσεις από τους συντονιστές	Για την επίσημη έναρξη των εργασιών, οι συντονιστές/ συντονίστριες είναι σκόπιμο να απευθύνουν ορισμένα εισαγωγικά λόγια στους συμμετέχοντες, να συστηθούν και να εξηγήσουν τον στόχο του Εργαστηρίου. Η παρέμβαση αυτή θα πρέπει να είναι σύντομη (10 λεπτά περίπου).
	Σύντομη ομιλία Δημάρχου / σχολικής διεύθυνσης	Για να τονιστεί η σημασία του Εργαστηρίου Οραματισμού μπορεί να προβλεφθεί σύντομη ομιλία (10 λεπτά) από τη Διοίκηση.
ΑΙΣΘΗΣΗ	-	-
ΜΑΘΗΣΗ	-	-
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	-	-
ΔΙΑΔΟΣΗ	Τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων	Για να εξασφαλιστεί ότι τα πορίσματα στα οποία θα καταλήξουν οι ομάδες δεν θα μείνουν αναξιοποίητα, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί η καλή τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων (π.χ. λήψη φωτογραφιών, συλλογή και κεντρική αποθήκευση).

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ

Επιλέγοντας μεμονωμένες μεθόδους

Για καθεμία από τις έξι ενότητες που περιγράφηκαν μπορούν να επιλεγούν από τρεις έως πέντε μέθοδοι (βλ. κεφάλαιο [«Μεθοδολογική Εργαλειοθήκη»](#)). Ανά ενότητα μπορούν να επιλεγούν μία ή περισσότερες από τις προτεινόμενες μεθόδους, ώστε το Εργαστήριο Οραματισμού να διαμορφώνεται με βάση το τοπικό πλαίσιο και την ομάδα-στόχο. Οι μέθοδοι διαφέρουν, μεταξύ άλλων, ως προς τον χρόνο που χρειάζεται για την εφαρμογή τους. Σε αρκετές περιπτώσεις οι μέθοδοι συσχετίζονται οριζόντια, διατρέχοντας τις ενότητες, το οποίο σημαίνει ότι μπορούν εύκολα να συνδυάζονται και να βασίζονται

ή μία στην άλλη. Αυτό σημειώνεται στις εκάστοτε καρτέλες μεθοδολογίας (βλ. [εικόνα 1](#)), δεν θα πρέπει να θεωρείται όμως ότι αποτελεί αυστηρό κανόνα αλλά μάλλον απλή σύσταση. Γενικά, όλες οι μέθοδοι του Οδηγού των Εργαστηρίων Οραματισμού συνδυάζονται καλά μεταξύ τους.

Για να διευκολύνεται η επιλογή ανάλογα με το ιδιαίτερο πλαίσιο χρήσης τους, οι μέθοδοι κατηγοριοποιούνται με βάση τις αισθήσεις που αφορούν κυρίως:

Παιχνίδι

μέθοδοι βασισμένες στο παιχνίδι (π.χ. παιχνίδια ρόλων).

Έντονη κίνηση

μέθοδοι που απαιτούν χρήση του σώματος.

Συναίσθημα

μέθοδοι που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν τη συναισθηματική τους συνάφεια με το εκάστοτε θέμα.

Αφή

μέθοδοι που απαιτούν εργασία με τα χέρια.

Νόση

μέθοδοι που απαιτούν από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν μόνοι τους και να επεξεργαστούν τη γνώση.

Ενώ η επιλογή των μεθόδων είναι σκόπιμο να συνοψολογίζει την εκάστοτε ομάδα-στόχο, θα πρέπει γενικά να επιδιώκεται ένα μίγμα και των πέντε κατηγοριών, ώστε το Εργαστήριο Οραματισμού να είναι όσο το δυνατόν πιο διαδραστικό και να εντυπώνεται στη μνήμη των συμμετεχόντων. Οι μέθοδοι συχνά δεν κατατάσσονται σε μία μόνο κατηγορία αλλά αφορούν περισσότερες αισθήσεις ταυτόχρονα.

Καθεμία από τις προτεινόμενες εδώ μεθόδους εξηγείται σε μια καρτέλα μεθοδολογίας στο επόμενο κεφάλαιο [«Μεθοδολογική Εργαλειοθήκη»](#). Οι καρτέλες μεθοδολογίας περιλαμβάνουν όλες

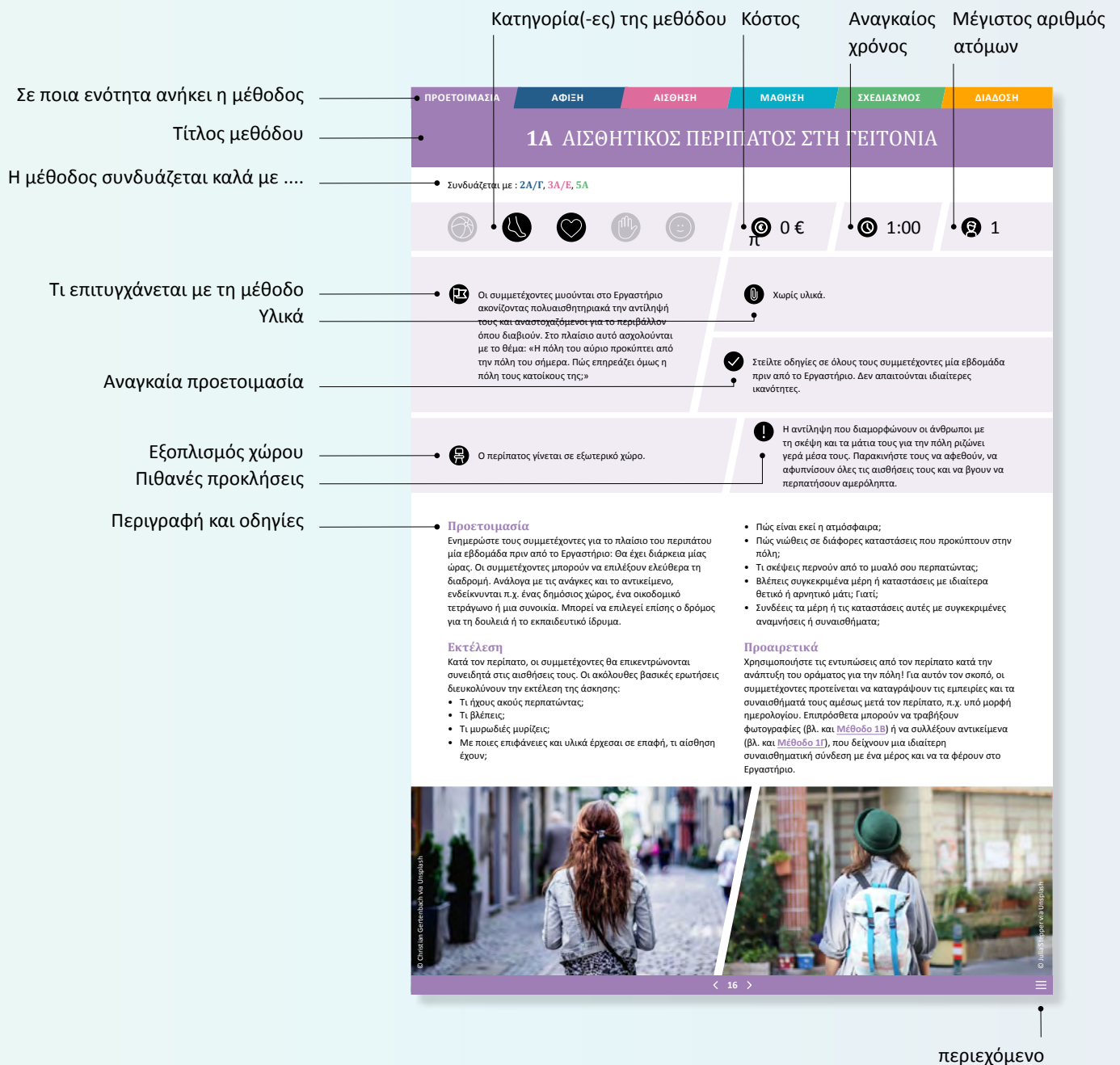
τις πληροφορίες που χρειάζεστε για την εφαρμογή της εκάστοτε μεθόδου. Χάρη στην κοινή δομή τους, οι καρτέλες μεθοδολογίας σας παρέχουν συνοπτικά μια γενική εικόνα του τι ακριβώς χρειάζεστε για την εφαρμογή της μεθόδου και ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να κινηθείτε.

Επισημαίνεται ότι οι καρτέλες μεθοδολογίας απευθύνονται στους συμμετέχοντες (π.χ. όταν τίθενται παραδείγματα ερωτήσεων) στον ενικό. Προσαρμόστε το στο ιδιαίτερο πλαίσió σας, όπου απαιτείται.

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ

Στις παρακάτω εικόνες περιγράφεται πώς θα πρέπει να διαβάζονται οι καρτέλες μεθοδολογίας και υλικών. Δίνεται μια γενική εικόνα της δομής τους και των συμβόλων που χρησιμοποιούνται για λόγους απλοποίησης.

Η εικόνα περιγράφει ενδεικτικά τη δομή των καρτελών μεθοδολογίας

περιεχόμενο

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ

Η εικόνα 2 περιγράφει ενδεικτικά τη δομή των συμπληρωματικών καρτελών υλικών

Ο συνδετήρας στον τίτλο υποδηλώνει ότι πρόκειται για συμπληρωματική καρτέλα υλικών για μια μέθοδο

Τίτλος σχετικής μεθόδου

Περιγραφή / οδηγίες

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

ΑΦΙΞΗ

ΑΙΣΘΗΣΗ

ΜΑΘΗΣΗ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΙΑΔΟΣΗ

📎

ΣΕΝΑΡΙΟ ΒΙΝΤΕΟ-ΔΗΛΩΣΗΣ

• Συνδυάζεται με: 6Α

• Το υπόδειγμα του σεναρίου είναι ενδεικτικό και μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με τις ανάγκες και επιθυμίες των υπευθύνων υλοποίησης και των συμμετεχόντων.

Abschnitt	Inhalt
Εισαγωγή	2-3 προτάσεις για το Εργαστήριο Οραματισμού και τον στόχο του.
	Σύντομη παρουσίαση των συμμετεχόντων (π.χ. σχολική τάξη, εκπρόσωποι του δήμου...).
Τι μάθαμε;	Σύντομη ανακεφαλαίωση της ενότητας ΜΑΘΗΣΗ.
Τι σχεδιάσαμε;	Σύντομη παρουσίαση των οραμάτων για το μέλλον που δημιουργήθηκαν.
	Παρουσίαση των εργασιών που δημιουργήθηκαν (π.χ. κολλάζ κλπ.).
Συμπέρασμα	Τι απασχολεί ιδιαίτερα την ομάδα αναφορικά με ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον;
	Τι θα θέλατε να πείτε στους συνδημότες/ ή στους συμμαθητές σας σχετικά με το όραμά σας;

© Jakob Owens via Unsplash

16.21.34.21

Roadside

Jakob & Ryan

Thomas Taucher

© Mike Pajonowski via Unsplash

< 54 >

☰

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Ενότητα 1: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	16
Επιλογή 1Α: Αισθητικός περίπατος στη γειτονιά	16
Επιλογή 1Β: Φωτογράφιση	17
Επιλογή 1Γ Συλλογή φυσικών υλικών	18

ΑΦΙΞΗ

Ενότητα 2: ΑΦΙΞΗ	19
Επιλογή 2Α Πίνακας διαθέσεων (Moodboard)	19
Επιλογή 2Β: Παιχνίδι ακολούθων: πέτρα-ψαλίδι-χαρτί	21
Επιλογή 2Γ: Συζήτηση με τον διπλανό/ τη διπλανή	22
Επιλογή 2Δ: Προσωπική δήλωση	23
Επιλογή 2Ε: Κοινωνιογράφημα/ζωντανή στατιστική	24

ΜΑΘΗΣΗ

Ενότητες 4: ΜΑΘΗΣΗ	37
Επιλογή 4Α: Παρουσίαση από εξωτερικό εμπειρογνώμονα	37
Επιλογή 4Β: Speed-dating με εμπειρογνώμονες	38
Επιλογή 4Γ: Κουτί των λέξεων	39
→ Κατάλογος λέξεων	40
Επιλογή 4Δ: Μάρτυρες κλιματικής αλλαγής	41
Επιλογή 4Ε: Ταινία μικρού μήκους	42

ΑΙΣΘΗΣΗ

Ενότητες 3: ΑΙΣΘΗΣΗ	26
Επιλογή 3Α: Δημιουργία συνειρμών μέσω αισθητηριακών δοκιμών	26
→ Αισθητηριακές δοκιμές	28
→ Έντυπο και υπόδειγμα poster	29
Επιλογή 3Β: Συνειρμοί με λέξεις-κλειδιά	32
Επιλογή 3Γ: Καλλιτεχνική ερμηνεία	33
Επιλογή 3Δ: Γράμμα στον εαυτό μου	35
Επιλογή 3Ε: Φανταστικό ταξίδι	36

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ενότητες 5: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	43
Επιλογή 5Α: Φτιάχνοντας χειροποίητα οράματα για το μέλλον	43
→ Μοντέλο οράματος	45
Επιλογή 5Β: Μελίσσι	46
Επιλογή 5Γ: Ταξίδι στον χρόνο	47
Επιλογή 5Δ: Μέθοδος του κατακόρυφου	49
Επιλογή 5Ε: Μέθοδος Walt Disney	51

ΔΙΑΔΟΣΗ

Ενότητα 6: ΔΙΑΔΟΣΗ	53
Επιλογή 6Α: Εγγραφή μιας δήλωσης σε βίντεο	53
→ Σενάριο βιντεο-δήλωσης	54
Επιλογή 6Β: Συνέντευξη	55
Επιλογή 6Γ: Έκθεση	56
Επιλογή 6Δ: Επίδοση των αποτελεσμάτων	57

1Α ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Συνδυάζεται με : **2Α/Γ**, **3Α/Ε**, **5Α**

€ 0

🕒 1:00

👤 1

Οι συμμετέχοντες μυούνται στο Εργαστήριο ακονίζοντας πολυαισθητηριακά την αντίληψή τους και αναστοχαζόμενοι για το περιβάλλον όπου διαβιούν. Στο πλαίσιο αυτό ασχολούνται με το θέμα: «Η πόλη του αύριο προκύπτει από την πόλη του σήμερα. Πώς επηρεάζει όμως η πόλη τους κατοίκους της;»

Χωρίς υλικά.

Στείλτε οδηγίες σε όλους τους συμμετέχοντες μία εβδομάδα πριν από το Εργαστήριο. Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες ικανότητες.

Ο περίπατος γίνεται σε εξωτερικό χώρο.

Η αντίληψη που διαμορφώνουν οι άνθρωποι με τη σκέψη και τα μάτια τους για την πόλη ριζώνει γερά μέσα τους. Παρακινήστε τους να αφεθούν, να αφυπνίσουν όλες τις αισθήσεις τους και να βγουν να περπατήσουν αμερόληπτα.

Προετοιμασία

Ενημερώστε τους συμμετέχοντες για το πλαίσιο του περιπάτου μία εβδομάδα πριν από το Εργαστήριο: Θα έχει διάρκεια μίας ώρας. Οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα τη διαδρομή. Ανάλογα με τις ανάγκες και το αντικείμενο, ενδείκνυνται π.χ. ένας δημόσιος χώρος, ένα οικοδομικό τετράγωνο ή μια συνοικία. Μπορεί να επιλεγεί επίσης ο δρόμος για τη δουλειά ή το εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Εκτέλεση

Κατά τον περίπατο, οι συμμετέχοντες θα επικεντρώνονται συνειδητά στις αισθήσεις τους. Οι ακόλουθες βασικές ερωτήσεις διευκολύνουν την εκτέλεση της άσκησης:

- Τι ήχους ακούς περπατώντας;
- Τι βλέπεις;
- Τι μυρωδιές μυρίζεις;
- Με ποιες επιφάνειες και υλικά έρχεσαι σε επαφή, τι αίσθηση έχουν;

- Πώς είναι εκεί η ατμόσφαιρα;
- Πώς νιώθεις σε διάφορες καταστάσεις που προκύπτουν στην πόλη;
- Τι σκέψεις περνούν από το μυαλό σου περπατώντας;
- Βλέπεις συγκεκριμένα μέρη ή καταστάσεις με ιδιαίτερα θετικό ή αρνητικό μάτι; Γιατί;
- Συνδέεις τα μέρη ή τις καταστάσεις αυτές με συγκεκριμένες αναμνήσεις ή συναισθήματα;

Προαιρετικά

Χρησιμοποιήστε τις εντυπώσεις από τον περίπατο κατά την ανάπτυξη του οράματος για την πόλη! Για αυτόν τον σκοπό, οι συμμετέχοντες προτείνεται να καταγράψουν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά τους αμέσως μετά τον περίπατο, π.χ. υπό μορφή ημερολογίου. Επιπρόσθετα μπορούν να τραβήξουν φωτογραφίες (βλ. και [Μέθοδο 1Β](#)) ή να συλλέξουν αντικείμενα (βλ. και [Μέθοδο 1Γ](#)), που δείχνουν μια ιδιαίτερη συναισθηματική σύνδεση με ένα μέρος και να τα φέρουν στο Εργαστήριο.

1B ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

Συνδυάζεται με: **2Α/Γ, 3Α**

€ ≤ 1

🕒 0:30

👤 1

Οι συμμετέχοντες κάνουν κάποιες πρώτες σκέψεις γύρω από το θέμα «κλιματικά ουδέτερη πόλη» ή «κλιματικά ουδέτερο σχολείο». Με μια φωτογραφία που τραβούν οι ίδιοι, συνδέουν μια θετική εικόνα με το θέμα.

- Οι συμμετέχοντες χρειάζεται να διαθέτουν κάμερα ή smartphone
- Μεταφορά της φωτογραφίας με ψηφιακό μέσο, π.χ. στικ USB, ή εκτύπωση και παράδοση

Ενημερώστε τους συμμετέχοντες μία εβδομάδα πριν από το Εργαστήριο για την άσκηση αυτή. Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες ικανότητες.

Η φωτογραφία μπορεί να είναι από εξωτερικό ή εσωτερικό χώρο.

Καμία πρόκληση.

Εκτέλεση

Όλοι οι συμμετέχοντες τραβούν μια φωτογραφία, η οποία αποτυπώνει με θετικό τρόπο την πόλη ή την περιοχή τους (ή το σχολείο ή τη γειτονιά τους) σε σχέση με το κλιματικά ουδέτερο μέλλον. Μπορεί να είναι ένας όμορφος εσωτερικός χώρος, ένα παράδειγμα ένταξης της φύσης στην πόλη ή άλλα παραδείγματα μιας φιλικής προς το περιβάλλον περιοχής.

Αναστοχασμός

Οι συμμετέχοντες θα έχουν μερικές μέρες να στοχαστούν τι φωτογράρισαν και για ποιο λόγο. Καλούνται να απαντήσουν στις εξής ερωτήσεις:

- Τι εκφράζει η εικόνα;
- Πώς συνδέεται με το κλιματικά ουδέτερο μέλλον;
- Γιατί δημιουργεί θετική διάθεση;

Η φωτογραφία θα είναι ψηφιακή ή θα εκτυπωθεί και θα προσκομιστεί κατευθείαν στο Εργαστήριο Οραματισμού ή θα σταλεί προηγουμένως στους υπεύθυνους υλοποίησης (π.χ. μέσω email) ώστε μπορούν να τις συλλέξουν και να τις ετοιμάσουν για το Εργαστήριο εφόσον απαιτείται.

1Γ ΣΥΛΛΟΓΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Συνδυάζεται με: **2Α/Γ**

€ 0

⌚ 0:30

👤 ∞

Οι συμμετέχοντες κάνουν κάποιες πρώτες σκέψεις γύρω από το θέμα «κλιματικά ουδέτερη πόλη» ή «κλιματικά ουδέτερο σχολείο». Συσχετίζουν θετικές εμπειρίες (περίπατος στη φύση) με τα θέματα.

Χωρίς υλικά.

Ενημερώστε τους συμμετέχοντες μία εβδομάδα πριν από το Εργαστήριο για την άσκηση αυτήν. Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες ικανότητες.

Χωρίς δυσκολίες.

Η συλλογή γίνεται σε εξωτερικό χώρο.

Εκτέλεση

Κατά τη φάση προετοιμασίας για το Εργαστήριο Οραματισμού, οι συμμετέχοντες κάνουν έναν σύντομο περίπατο. Μπορεί να διέρχεται π.χ. από ζώνη με κατοικίες, το κέντρο της πόλης, τον χώρο του σχολείου ή από πάρκα. Παρακινήστε τους συμμετέχοντες να εμπνευστούν από τη φύση που συναντούν στη βόλτα τους και να συλλέξουν φυσικά υλικά τα οποία θεωρούν ότι συνδέονται με τη βιώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον πόλη / σχολείο. Οι συμμετέχοντες μπορούν, για παράδειγμα, να συλλέξουν αντικείμενα που οι ίδιοι συνδέουν με κάποια ειδική φιλική προς το περιβάλλον τεχνολογία ή με πτυχές του αστικού σχεδιασμού.

Αναστοχασμός

Μετά τον περίπατό τους, οι συμμετέχοντες θα αναλογιστούν τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Πώς θα μπορούσαν τα φυσικά υλικά, φυτά, δέντρα και ζώα να συμβάλουν προς μια κλιματικά ανθεκτική, βιώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον πόλη;
- Τι επίδραση έχουν τα φυτά στο αστικό κλίμα;

Συμβουλέψτε τους συμμετέχοντες να επικεντρωθούν τόσο στους προφανείς συνειρμούς τους όσο και να σκεφτούν έξω από την πεπατημένη.

2Α ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΝ (MOODBOARD) [1]

Συνδυάζεται με: **1Α/Β**, **3Α**, **5Α**

≤ 100

≤ 0:20

20 – 30

Οι συμμετέχοντες γνωρίζονται μεταξύ τους, και αφυπνίζονται διάφορες αισθήσεις τους σε σχέση με τον δήμο/ την κοινότητα όπου διαβιούν. Όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να συμβάλουν ενεργά και να μάθουν κάτι από τις δικές τους αισθήσεις και τις αισθήσεις των άλλων.

- Εικόνες και/ή αντικείμενα: κόστος προμήθειας (έως 100 ευρώ), εκτύπωση ή φωτοτυπίες
- Αυτοκόλλητα σημειώσεων (post-it)
- Γραφική ύλη

Δημιουργία μιας συλλογής από εικόνες και υλικά. Η προϋπαρχουσα γνώση των θεμάτων του Εργαστηρίου και της σύνθεσης της ομάδας μπορεί να είναι χρήσιμη, δεν αποτελεί όμως προαπαιτούμενο.

Ο χώρος θα πρέπει να επιτρέπει σε όλους τους συμμετέχοντες να έχουν οπτική επαφή μεταξύ τους αλλά και με τις χρησιμοποιούμενες εικόνες. Ενδείκνυται οι συμμετέχοντες να κάθονται σε καρέκλες σχηματίζοντας κύκλο ή η ομάδα να στέκεται όρθια.

Οι συμμετέχοντες ενδέχεται να διστάζουν να περιγράψουν τα συναισθήματα και τη διάθεσή τους. Παροτρύνετέ τους να χρησιμοποιήσουν όλες τις αισθήσεις τους, να μην περιορίσουν τη φαντασία τους σε οπτικά ερεθίσματα, να την επεκτείνουν σε μυρωδιές και ήχους.

Πλαίσιο

Ο πίνακας διαθέσεων μπορεί να διαμορφωθεί σε πολλές διαφορετικές παραλλαγές και να δημιουργηθεί αναλογικά ή ψηφιακά. Η βασική ιδέα είναι: οι συμμετέχοντες βρίσκονται στον ίδιο χώρο και χρησιμοποιούν μια συλλογή εικόνων ή αντικειμένων σε συνδυασμό με μια συγκεκριμένη ερώτηση ή προτροπή για να συστηθούν στην ομάδα.

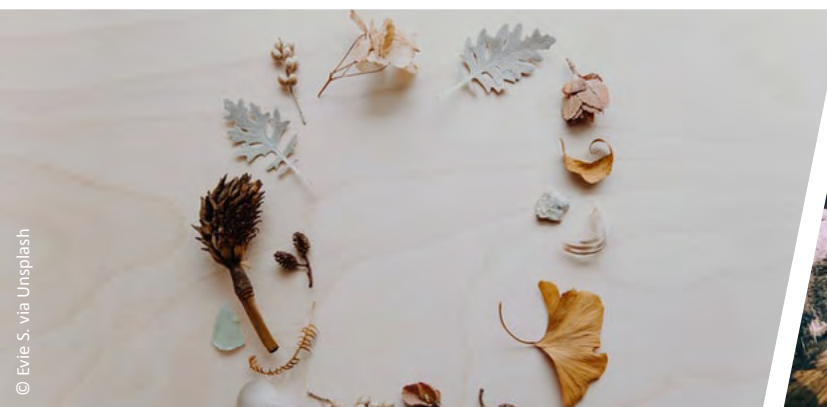
Ενδεικτική εισαγωγή: Πες μας πώς σε λένε και πες στην ομάδα:

- Τι συναισθήματα, μυρωδιές ή γεύσεις συνδέεις με τη συγκεκριμένη εικόνα που βλέπεις.
- Ποια εικόνα/ποιο αντικείμενο προσελκύει την προσοχή σου και γιατί.
- Ποια εικόνα/ποιο αντικείμενο περιγράφει καλύτερα τη διάθεσή σου σήμερα και γιατί.
- Ποια εικόνα/ποιο αντικείμενο σε εμπνέει περισσότερο σήμερα και γιατί.

Είναι σκόπιμο να κάνετε μία μόνο ερώτηση.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε φωτογραφίες ή σχέδια που αναπαριστούν αντικείμενα, καταστάσεις ή τοποθεσίες – εδώ η φαντασία δεν έχει όρια. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν αναπαραστάσεις συμβόλων ή μεμονωμένων λέξεων. Σημαντικό είναι οι εικόνες να είναι ορατές για όλους τους συμμετέχοντες και να λειτουργούν ως πηγή έμπνευσης για την περιγραφή διαθέσεων, βιωμάτων και συνδεόμενων συναισθημάτων. Η συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων που ξεκινά με αφορμή το οπτικό αυτό υλικό θα εξελιχθεί πολύ πιο πέρα από τη θεματολογία των εικόνων που θα τους δείξετε.

Φροντίστε το οπτικό υλικό και οι οδηγίες για τη συλλογή του να έχουν κάποια σχέση με το Εργαστήριο και τα ζητήματα που σας ενδιαφέρουν (βλ. για παράδειγμα μεθόδους από την [Ενότητα ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ](#)).

2Α ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΝ (MOODBOARD) [2]

Ο συντονιστής θα φροντίσει να πάρουν όλοι οι συμμετέχοντες τον λόγο, οι περιγραφές να περιλαμβάνουν όλες τις αισθήσεις και η εστίαση να παραμένει εντός πλαισίου μέσω συγκεκριμένων ερωτήσεων και χρονικών ορίων. Η συζήτηση μπορεί να γίνεται με καθοδήγηση από τον συντονιστή (π.χ. με τη σειρά όπως κάθονται) ή από την ίδια την ομάδα. Συνήθως κατά τη διάρκεια της συζήτησης μαζεύονται πάλι οι εικόνες/ τα αντικείμενα, τα οποία μπορούν να χρησιμεύσουν ως πηγή ιδεών σε άλλες μεθόδους ή ως υπόμνηση για τη διεξαχθείσα συζήτηση.

Εκτέλεση

Παραλλαγή 1η: Μια συλλογή από εικόνες (τουλάχιστον σε διπλάσιο αριθμό ως προς τον αριθμό των συμμετεχόντων) τοποθετείται στο κέντρο του χώρου, με τρόπο ώστε να τις βλέπουν όλοι οι συμμετέχοντες (π.χ. στο πάτωμα, ενώ οι συμμετέχοντες κάθονται σε καρέκλες σε κύκλο). Ο συντονιστής ζητά από τους συμμετέχοντες να διαλέξουν μια εικόνα. Στη συνέχεια ακολουθεί ένας γύρος γνωριμίας.

Παραλλαγή 2η: Οι συμμετέχοντες φέρνουν μαζί τους μια εικόνα ή ένα αντικείμενο και τα δείχνουν σε όλη την ομάδα στο πλαίσιο μιας

πρώτης σύντομης συζήτησης. Στη συνέχεια ακολουθεί ένας γύρος γνωριμίας. Προσοχή: Οι συμμετέχοντες πρέπει να λάβουν εκ των προτέρων ακριβείς οδηγίες για τα προς συζήτηση ζητήματα.

Παραλλαγή 3η: Νωρίτερα– συχνά προσφέρεται για αυτό η ώρα της εγγραφής– δίνεται η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να διαλέξουν μέσα από μια συλλογή μια εικόνα ή ένα αντικείμενο και να σκεφθούν για το προς συζήτηση θέμα. Στη συνέχεια ακολουθεί ένας γύρος γνωριμίας.

Παραλλαγή 4η: Σε όλο τον χώρο βρίσκονται αναρτημένες εικόνες (από οκτώ μέχρι δώδεκα περίπου) σε μορφή poster (μεγέθους A3 ή και μεγαλύτερες). Η ομάδα περνά μέσα σε ορισμένο χρονικό πλαίσιο από όλες τις εικόνες και έπειτα ο συντονιστής ζητά από κάθε συμμετέχοντα να σταθεί μπροστά στην εικόνα της επιλογής του. Στο πλαίσιο του γύρου γνωριμίας μπορούν να καταγραφούν συνδεόμενα συναισθήματα σε αυτοκόλλητα σημειώσεων post-it και να τοποθετηθούν γύρω από τα poster. Η συζήτηση μπορεί να διεξαχθεί σε δυο φάσεις – πρώτα σε επιμέρους ομάδες και έπειτα σε ολόκληρη την ομάδα. Οι επιμέρους ομάδες που θα διαμορφωθούν μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για μια άλλη μέθοδο που θα εφαρμοστεί στη συνέχεια.

2Β ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ: ΠΕΤΡΑ-ΨΑΛΙΔΙ-ΧΑΡΤΙ

Συνδυάζεται με: **3Γ**

0

0:10

20 – 30

Οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με το περιβάλλον και με τους άλλους στον χώρο και αρχίζουν να μιλούν μεταξύ τους.

Δεν χρειάζονται υλικά.

Χωρίς προετοιμασία.

Χρειάζεται ένας μεγάλος ελεύθερος χώρος όπου οι συμμετέχοντες θα μπορούν να τρέχουν και να εμψυχώνουν ο ένας τον άλλον. Τα τραπέζια και οι καρέκλες είναι σκόπιμο να μαζευτούν στην άκρη, αν είναι δυνατόν.

Κατά την εκτέλεση μπορεί να δημιουργηθεί πολύς θόρυβος στον χώρο.

Προετοιμασία

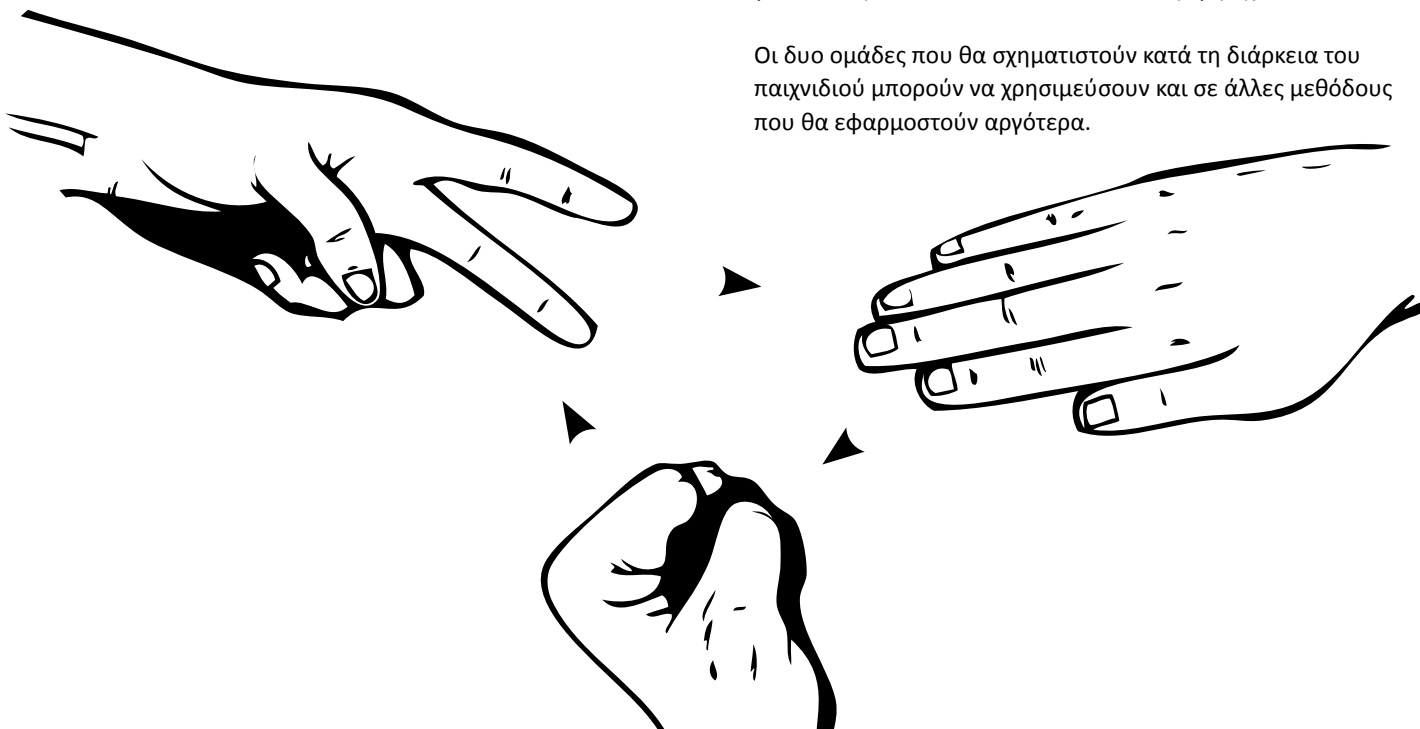
Στους συμμετέχοντες εξηγούνται οι κανόνες και παρουσιάζονται οι κατηγορίες για τις συναντήσεις γνωριμίας μέσα στον χώρο.

Εκτέλεση

Καθένας/καθεμία διαλέγει έναν/μια πρώτο/η αντίπαλο μέσα στον χώρο. Οι δυο συστήνονται μεταξύ τους (κατά προτίμηση με βάση τρεις προκαθορισμένες κατηγορίες, π.χ. όνομα, φορέας,

«τι αγαπώ στην πόλη/ στο σχολείο μου», «η αγαπημένη μου δράση για το κλίμα») και παίζουν έναν γύρο «πέτρα-ψαλίδι-χαρτί» (το ψαλίδι νικάει το χαρτί, το χαρτί νικάει την πέτρα, η πέτρα νικάει το ψαλίδι). Όποιος νικήσει διαλέγει τον/την επόμενο/η αντίπαλο, ενώ όποιος/α χάνει γίνεται «ακόλουθος» του νικητή. Αυτό σημαίνει πως ο ηττημένος στη συνέχεια εμψυχώνει τον νικητή του επόμενου παιχνιδιού. Το σημείο αυτό είναι σημαντικό όταν επεξηγούνται οι κανόνες. Το παιχνίδι συνεχίζει με αυτόν τον τρόπο μέχρι να μείνει μόνο ένα ζευγάρι για να παίξει, ενώ όλοι οι υπόλοιποι τους εμψυχώνουν.

Οι δυο ομάδες που θα σχηματιστούν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού μπορούν να χρησιμεύσουν και σε άλλες μεθόδους που θα εφαρμοστούν αργότερα.

2Γ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΠΛΑΝΟ/ ΤΗ ΔΙΠΛΑΝΗ

Συνδυάζεται με: **1Α-Γ, 5Β**

€ 0

🕒 0:10

👤 2-3

Οι συμμετέχοντες γνωρίζονται προσωπικά με τον διπλανό ή τη διπλανή τους, ενώ ταυτόχρονα εστιάζουν στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται την πόλη. Οι συμμετέχοντες μπορούν να προσδιορίσουν και να ονοματίσουν συγκεκριμένα συναισθήματα, αναμνήσεις ή επιθυμίες.

Χωρίς έξοδα.

Την ημέρα πριν το Εργαστήριο θυμίστε στους συμμετέχοντες να φέρουν μαζί τους τυχόν υλικό που συγκέντρωσαν από την Ενότητα ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ (αντικείμενο, εικόνα).

Διαμορφώστε τα καθίσματα στον χώρο έτσι ώστε κάθε επιμέρους ομάδα (των 2-3 ατόμων) να έχει αρκετό χώρο για να συζητήσει με την ησυχία της. Αν διατηρήσετε τη συνήθη διάταξη των καθισμάτων, προτρέψτε τους να διαλέξουν μόνοι τους μια ήσυχη γωνιά.

Εάν ορισμένοι δεν έχουν φέρει κάποιο αντικείμενο μπορούν α) να διαλέξουν ένα από ένα σύνολο που θα έχετε προετοιμάσει εσείς κατά την εγγραφή, ή β) να φανταστούν ένα εικονικό αντικείμενο που συνδέουν με μια ορισμένη τοποθεσία.

Κάντε μια σύντομη εισαγωγή στην άσκηση διατυπώνοντας κάποια ερωτήματα προς συζήτηση.

Αναλόγως ποια μέθοδο επιλέξατε για την **Ενότητα ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ**, έχετε στη διάθεσή σας τις ακόλουθες ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Τι σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση στη βόλτα μέσα στη γειτονιά; Ποια αίσθηση (π.χ. μυρωδιά, ήχοι) εντυπώθηκε στη μνήμη σου; Ποιες τοποθεσίες ή ποια περιβάλλοντα αντιλήφθηκες ως ιδιαίτερα θετικά ή αρνητικά;

- Δείξε μας την εικόνα που έφτιαξες. Γιατί διάλεξες αυτή την τοποθεσία; Τι σημαίνει για σένα προσωπικά αυτή η τοποθεσία; Συνδέεις μαζί της ιδιαίτερα συναισθήματα, αναμνήσεις ή επιθυμίες;
- Ποιο αντικείμενο έφερες σήμερα μαζί; Πού το βρήκες; Τι σημαίνει για σένα προσωπικά; Συνδέεις μαζί του ιδιαίτερα συναισθήματα, αναμνήσεις ή επιθυμίες;

Να έχετε τον νου σας στον χρόνο: το κάθε άτομο μπορεί να μιλήσει για τρία λεπτά περίπου. Δώστε ένα σήμα όταν έχει τελειώσει ο χρόνος ομιλίας κάποιου και είναι ώρα να μιλήσει ο επόμενος.

2Δ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ

Συνδυάζεται με: **3Δ**

≤ 5

0:20

20 – 30

Απασχόληση των συμμετεχόντων με το θέμα και τις ατομικές τους επιθυμίες και θεωρήσεις για την κλιματική ουδετερότητα. Ενεργοποίηση και ταύτιση με το θέμα σε προσωπικό και συναισθηματικό επίπεδο.

- Χαρτί
- Γραφική ύλη
- Καρφίτσες ή κολλητική ταινία

Χωρίς προετοιμασία.

Θα χρειαστεί ένας πίνακας σημειώσεων ή ένας άδειος τοίχος για την ανάρτηση των δηλώσεων.

Χωρίς δυσκολίες

Συγκέντρωση των δηλώσεων

Οι συμμετέχοντες γράφουν σε ένα φύλλο χαρτί την προσωπική τους δήλωση με τις επιθυμίες τους για το μέλλον. (Για παράδειγμα: «Αυτό εύχομαι για το μέλλον της πόλης μου» ή «αυτό εύχομαι για τα εγγόνια μου που θα βιώνουν την πόλη στο μέλλον»). Το περιεχόμενο της δήλωσης μπορεί να εστιάζει στην ενέργεια, κινητικότητα, αρχιτεκτονική ή γεωργία. Οι συμμετέχοντες μπορούν να γράψουν περισσότερες δηλώσεις για τους διάφορους τομείς ή να επιλέξουν έναν μόνο τομέα.

Παρουσίαση των δηλώσεων

Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν τα φύλλα τους και τα αναρτούν από κοινού σε έναν τοίχο. Ο στόχος είναι να δημιουργηθεί μια κοινή συλλογή προσωπικών επιθυμιών προτού συζητηθεί το θέμα της κλιματικής ουδετερότητας πιο εντατικά και διεξοδικά. Η συλλογή μπορεί να συμπληρωθεί κατά την πορεία του Εργαστηρίου και να συγκεκριμενοποιηθεί σε σχέση με την κλιματική ουδετερότητα. Για παράδειγμα «πώς/τι πρέπει να συμβεί για να εκπληρωθούν οι επιθυμίες».

2Ε ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΡΑΦΗΜΑ/ΖΩΝΤΑΝΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ [1]

Συνδυάζεται με: **5Ε**

≤ 5

≤ 0:30

10 – 30

Οπτικοποίηση διαφόρων πεποιθήσεων, συναισθημάτων και στάσεων που εκδηλώθηκαν στην ομάδα. Οι συμμετέχοντες γνωρίζονται καλύτερα.

Ενδεχομένως ταινία/αυτοκόλλητα για την καταγραφή των διαφόρων θέσεων

Προετοιμασία ερωτήσεων/ τοποθετήσεων/ κριτηρίων στα οποία πρέπει να τοποθετηθούν οι συμμετέχοντες. Ενδεχομένως και τοποθέτηση σημαδιών προσανατολισμού με ταινία ή αυτοκόλλητα στον χώρο, π.χ. στο πάτωμα ή στον τοίχο.

Για να είναι ευδιάκριτα τα αποτελέσματα, πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος για τη διεξαγωγή της άσκησης. Τα τραπέζια και οι καρέκλες να μαζεύονται στην άκρη, αν είναι δυνατόν.

Οι συμμετέχοντες στέκονται όρθιοι καθ' όλη τη διάρκεια. Για κάποιους αυτό μπορεί να είναι κουραστικό.

Αντίθετα από τους συνηθισμένους γύρους γνωριμίας, η μέθοδος του κοινωνιογραφήματος παρέχει τη δυνατότητα να έρθει κάποιος σε επαφή με τους άλλους συμμετέχοντες και να ενημερωθεί για συλλογικές αντιλήψεις.

Εκτέλεση

Βήμα 1ο: Ο συντονιστής ζητά από τους συμμετέχοντες να σταθούν σε διάφορα σημεία στον χώρο ανάλογα με τη στάση τους προς ορισμένα κριτήρια/ερωτήματα/τοποθετήσεις. Οι ταινίες ή τα αυτοκόλλητα που συμβολίζουν τα αντίστοιχα κριτήρια ή τις κλίμακες και τα οποία θα έχουν τοποθετηθεί στα σημεία νωρίτερα μπορούν να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να προσανατολιστούν. Τα γενικά εναρκτήρια κριτήρια μπορούν να τεθούν σε κλιμακούμενη ή αυτοτελή μορφή:

- Πώς αισθάνεσαι σήμερα; (π.χ. νευριασμένος/η, στρεσαρισμένος/η, χαλαρός/ή κλπ.)
- Πόσων ετών είσαι; (π.χ. από νεώτερους/ες σε μεγαλύτερους/ες)
- Πού μεγάλωσες; (π.χ. ένα άκρο του χώρου θα συμβολίζει τον Βορρά, το απέναντι άκρο τον Νότο κλπ.)
- Ποιες είναι οι διατροφικές σου συνήθειες; (π.χ. φυτοφάγος, vegan, κρέας κλπ.)
- Τι νούμερο παπούτσι φοράς; (π.χ. από μικρότερο σε μεγαλύτερο)

2Ε ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΡΑΦΗΜΑ/ΖΩΝΤΑΝΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ [2]

Βήμα 2ο: Τα κατ' αρχήν γενικώτερα κριτήρια δίνουν τη δυνατότητα στην ομάδα να κατανοήσει καλύτερα το υπόβαθρο του κάθε συμμετέχοντος. Στη συνέχεια μπορούν να τεθούν ερωτήσεις με ξεκάθαρο σημείο αναφοράς το κλίμα. Οι ερωτήσεις θα πρέπει να προσαρμόζονται στην εκάστοτε ομάδα-στόχο (μαθητές/μαθήτριες, δημόσιοι υπάλληλοι, πολίτες):

- Ποιο μέσο μεταφοράς χρησιμοποιείς πιο συχνά; (π.χ. αυτοκίνητο, λεωφορείο, ποδήλατο, με τα πόδια, κλπ.)
- Πότε πήγες τελευταία φορά στο πάρκο; (π.χ. σήμερα μέχρι πριν μερικές εβδομάδες)
- Πόσες φορές ταξίδεψες με αεροπλάνο την τελευταία χρονιά; (π.χ. από καμία μέχρι πάνω από πέντε φορές)
- Η προστασία του κλίματος είναι πρωτίστως καθήκον του κάθε μεμονωμένου ατόμου. (συμφωνώ απόλυτα έως δεν συμφωνώ καθόλου)
- Έχεις ακούσει ξανά τη λέξη «κλιματική ουδετερότητα»; (ναι/όχι)
- Σού λέει κάτι η Συμφωνία του Παρισιού; (ναι/όχι)
- Ποιος είναι κατά τη γνώμη σου ο πιο σημαντικός τομέας σε σχέση με την προστασία του κλίματος; (π.χ. μεταφορές, κτίρια, γεωργία, κλπ.)
- Έχεις δει ποτέ ανεμογεννήτριες; (ναι/όχι)
- Έχεις οδηγήσει ποτέ ηλεκτρικό αυτοκίνητο; (ναι/όχι)

Βήμα 3ο: Όταν θα έχουν τοποθετηθεί όλοι, ο συντονιστής ζητά από τους μεμονωμένους συμμετέχοντες να εξηγήσουν εν συντομία την τοποθέτησή τους. Με τη βοήθεια ταινίας ή αυτοκόλλητων μπορούν να αποτυπωθούν τα μεμονωμένα αποτελέσματα μέσα στον χώρο.

Εναλλακτική εκτέλεση

Η μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί και στο τέλος του Εργαστηρίου για μια πρώτη ανατροφοδότηση. Ο χώρος θα χωριστεί σε τρία τμήματα στα οποία θα πάνε να σταθούν οι συμμετέχοντες ανάλογα με τα εξής κριτήρια: α) Τα οράματα για το μέλλον που προέκυψαν ανταποκρίνονται στη δική μου θεώρηση για το μέλλον, β) Τα οράματα για το μέλλον που προέκυψαν ανταποκρίνονται εν μέρει στη δική μου θεώρηση για το μέλλον, γ) Τα οράματα για το μέλλον που προέκυψαν δεν ανταποκρίνονται στη δική μου θεώρηση για το μέλλον. Ο συντονιστής μπορεί στη συνέχεια να ρωτήσει μεμονωμένους συμμετέχοντες: Γιατί; Ποια είναι τα πιθανά σημεία κριτικής ή οι θετικές πλευρές;

3Α ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ ΜΕΣΩ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ [1]

Συνδυάζεται με: **1Α, 2Α, 4Δ/Ε, 5Α**

100 –
5000

≤ 2:00

15–30

Μέσα από την ανάλυση με διάφορους αισθητηριακούς τρόπους, οι συμμετέχοντες προσδιορίζουν τοποθεσίες και βιώματα στον δήμο τους που αντιλαμβάνονται ως ευχάριστα και αναστοχάζονται γύρω από τα χαρακτηριστικά τους. Έτσι προβάλλουν πιο ξεκάθαρα οι επιθυμίες και ανάγκες τους για ένα ιδανικό μέλλον κλιματικά ουδέτερο.

- Αισθητηριακές δοκιμές
- Έντυπα και poster για την αποτύπωση των σκέψεων των συμμετεχόντων
- Μεγάλα αυτοκόλλητα post-it
- Μαρκαδόροι/σιτλό

Ετοιμάστε τις αισθητηριακές δοκιμές. Μπορείτε να τις δημιουργήσετε εσείς ή να τις προμηθευτείτε από παρόχους. Σχετικές οδηγίες θα βρείτε εδώ: [Καρτέλα υλικών για αισθητηριακές δοκιμές](#). Συνιστάται να εφαρμόζεται από έμπειρο συντονιστή.

Ένα μεγάλο μακρόστενο τραπέζι για κάθε επιμέρους ομάδα και από ένας πίνακας ή άλλο μέσο διευκόλυνσης της επεξεργασίας του poster.

Οι αισθητηριακές δοκιμές πρέπει να επιλέγονται με προσοχή. Φροντίστε ώστε οι συμμετέχοντες να έχουν αρκετό χρόνο για κάθε δοκιμή.

Οι ήχοι, τα υλικά αλλά και οι μυρωδιές μας ξυπνούν συγκεκριμένες αναμνήσεις και συναισθήματα – τόσο θετικά όσο και αρνητικά. Αυτός είναι ο κεντρικός άξονας της μεθόδου που ακολουθεί.

Προετοιμασία

Οι αισθητηριακές δοκιμές θα πρέπει να επιλεγούν με προσοχή. Υπάρχει αρκετή ποικιλία; Ξυπνούν θετικές αλλά και αρνητικές αντιδράσεις; Υπάρχει έμφαση αναφορά στο κλιματικά ουδέτερο μέλλον (π.χ. ενεργειακός εφοδιασμός και συγκοινωνίες χωρίς ορυκτά καύσιμα, πόλη των μικρών διαδρομών, κτίρια και δημοτικές υποδομές με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα); Οδηγίες για την ετοιμασία των αισθητηριακών δοκιμών θα βρείτε εδώ: [Καρτέλα υλικών για αισθητηριακές δοκιμές](#).

Εκτέλεση (15 λεπτά ανά αισθητηριακή δοκιμή)

Η εργασία με τις διάφορες αισθητηριακές δοκιμές γίνεται σε μικρές επιμέρους ομάδες. Κάθε ομάδα δέχεται οπτικά ερεθίσματα, πλάκες αφής και ηχητικά αποσπάσματα. Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθούν δείγματα αρωμάτων και γεύσεων (πιο δαπανηρό, αλλά πιο δημιουργικό). Οι συμμετέχοντες έχουν 15 λεπτά χρόνο να ασχοληθούν ατομικά με κάθε δείγμα και έπειτα η ομάδα λαμβάνει ένα νέο αισθητηριακό ερέθισμα.

Για κάθε αισθητηριακή άσκηση πρέπει να απαντηθούν διάφορα ερωτήματα. Ένα παράδειγμα για την ακουστική δοκιμή είναι:

3Α ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ ΜΕΣΩ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ [2]

Πώς ακούγεται η πόλη σου; Διάλεξε έναν ρυθμό (με αναφορά του γράμματος, βλ. Καρτέλα υλικών για αισθητηριακές δοκιμές), που σου αρέσει και που συνδέεις θετικά με την πόλη σου καθώς και έναν που δεν σου αρέσει και που συνδέεις αρνητικά με την πόλη σου.

- Περιγράψε με λίγα λόγια καθέναν από τους ρυθμούς που διάλεξες.
- Ποιες αναμνήσεις ή ποια συναισθήματα σου ξυπνάει ο ρυθμός που διάλεξες;
- Σύνδεσε μια συγκεκριμένη κατάσταση ή έναν δημόσιο χώρο στην πόλη σου με τον κάθε ρυθμό που διάλεξες. Περιγράψε την κατάσταση/ τοποθεσία.

Οι συμμετέχοντες καταγράφουν αρχικά τις εντυπώσεις τους ατομικά. Κατόπιν η ομάδα αποτυπώνει τα θετικά αποτελέσματα με λέξεις-κλειδιά στα poster (π.χ. σε μεγάλα αυτοκόλλητα post-it). Ταυτόχρονα οι συμμετέχοντες μπορούν να συζητούν τα συμπεράσματά τους.

Αναστοχασμός (10 λεπτά ανά ομάδα)

Οι ομάδες συζητούν τα αποτελέσματά τους αρχικά σε εσωτερικό κύκλο. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα βασικά συμπεράσματα σε ολόκληρη την ομάδα, με σημεία αναφοράς τα ακόλουθα βασικά ερωτήματα:

- Ποιοι ρυθμοί, ποιες επιφάνειες και ποιες οπτικές εντυπώσεις (ενδεχομένως και μυρωδιές, γευστικές κατευθύνσεις) εξέλαβες ως ιδιαίτερα θετικές και γιατί;
- Ποιες επιθυμίες και ανάγκες αποκαλύφθηκαν από την επιλογή των συγκεκριμένων ρυθμών, επιφανειών και οπτικών εντυπώσεων (ενδεχομένως και μυρωδιών, γευστικών κατευθύνσεων);
- Ποιες επιθυμίες και ανάγκες συνδέεις διαισθητικά με μια κλιματικά ουδέτερη πόλη;

ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΕΣ ΔΟΚΙΜΕΣ

Μπορούν να δημιουργηθούν τεχνητές μυρωδιές και γευστικές δοκιμές (κόστος 5.000 ευρώ περίπου). Μπορείτε να αγοράσετε τις επιφάνειες και να ηχογραφήσετε τους ρυθμούς, ενώ είναι χρήσιμη η συνεργασία με έναν μουσικό. Οι φωτογραφίες/οπτικές αναπαραστάσεις ιδανικά πρέπει να δημιουργούνται από τους συμμετέχοντες στην υπό εξέταση πόλη.

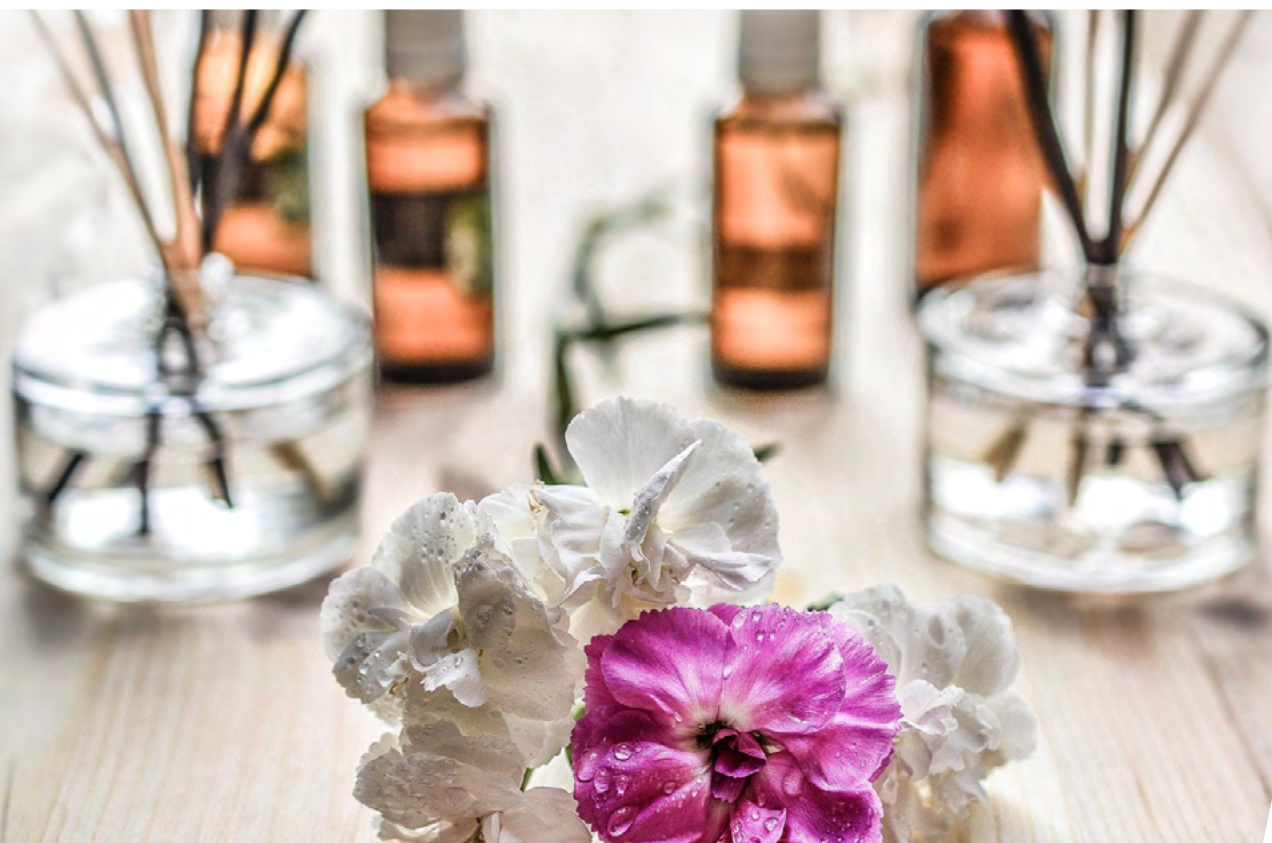
Για τις **απτικές δοκιμές** προσφέρονται οι ακόλουθες επιφάνειες: χάλυβας, γυαλόχαρτο, καουτσούκ, ύφασμα, πλακίδιο/μπετόν και ξύλο. Μπορείτε να τα κολλήσετε πάνω σε μια οποιαδήποτε επιφάνεια και να τα κρύψετε μέσα σε μια τσάντα ούτως ώστε να μην δουν τις επιφάνειες οι συμμετέχοντες, αλλά να τις δοκιμάσουν τυφλά με την αφή. Μαρκάρετε στο εξωτερικό της τσάντας τα σημεία στα οποία βρίσκονται τα απτικά δοκίμια σημειώνοντας διαφορετικά γράμματα για την αποφυγή συγχύσεων.

Για τις **ακουστικές δοκιμές** προσφέρονται διάφοροι ρυθμοί: κανονικοί, δυναμικοί, ήρεμοι και εναλλασσόμενοι. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ηχογραφήσεις από στούντιο ή να ηχογραφήσετε μόνοι σας ήχους μέσα στον δήμο σας (χρησιμοποιήστε ένα μικρόφωνο ή κινητό τηλέφωνο – ελέγξτε προηγουμένως την ποιότητα της ηχογράφησης). Η αναπαραγωγή των ρυθμών μπορεί να γίνει με κινητό τηλέφωνο ή tablet. Θυμηθείτε να προσφέρετε και ακουστικά ή να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να φέρουν τα δικά τους. Μαρκάρετε τον κάθε ρυθμό με ένα γράμμα.

Για την εργασία με τα **οπτικά ερεθίσματα** ιδανικό είναι οι συμμετέχοντες να χρησιμοποιήσουν φωτογραφίες και εικόνες που θα φέρουν μαζί τους από τον αισθητικό τους περίπατο (βλ. [Μέθοδο 1Α](#)). Οι εικόνες θα αφορούν χώρους ή κτίρια που τους άρεσαν ιδιαίτερα ή που δεν τους άρεσαν καθόλου.

Για τις **οσφρητικές δοκιμές** προσφέρονται οι ακόλουθες μυρωδιές: χορτάρι, καυσαέρια, απορρυπαντικά, απορρίμματα και φρεσκοψημένα κουλουράκια. Μπορείτε να παραγγείλετε τις μυρωδιές από διάφορους παρόχους – στη Γερμανία, για παράδειγμα, από το Scent Club Berlin. Στάξτε λίγο από κάθε μυρωδιά σε ένα βαμβάκι και κλείστε το σε μια θήκη για φωτογραφικά φιλμ. Μαρκάρετε κάθε θήκη με γράμματα για την αποφυγή συγχύσεων.

Για τη **δημιουργία γευστικών δοκιμών** προσφέρονται τα ακόλουθα συστατικά: αλάτι, ζάχαρη, πικρό κακάο, χυμός λεμονιού και ζωμός λαχανικών. Διαλύστε κάθε συστατικό με λίγο νερό σε ένα ποτήρι και χρησιμοποιήστε καλαμάκια για τη γευστική δοκιμή. Κάθε ποτήρι πρέπει να είναι μαρκαρισμένο με ένα γράμμα για την αποφυγή συγχύσεων. Ενημερωθείτε εγκαίρως αν κάποιοι συμμετέχοντες έχουν δυσανεξία ή αλλεργία σε ορισμένα τρόφιμα.

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ POSTER

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΤΥΠΟΥ

Όνομα:

Φύλο: Ηλικία:

Τόπος κατοικίας:

Πώς ηχεί η πόλη σου;

Διάλεξε έναν ρυθμό που σου αρέσει και τον οποίο συνδέεις θετικά με την πόλη σου καθώς και έναν που δεν σου αρέσει και τον οποίο συνδέεις αρνητικά με την πόλη σου.

Θετικό: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε Αρνητικό: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε
(αναλόγως πόσες δοκιμές θα προσφέρετε για κάθε αίσθηση)

Περίγραψε με λίγα λόγια τον θετικό ρυθμό που διάλεξες:

Ποιες αναμνήσεις και ποια συναισθήματα σου ξυπνάει ο ρυθμός που διάλεξες;

Συνδέεις κάποια συγκεκριμένη κατάσταση ή έναν δημόσιο χώρο στην πόλη σου με τον ρυθμό που διάλεξες; Περίγραψε την κατάσταση/τον χώρο.

Πώς φαίνεται η πόλη σου;

Κοίταξε ξανά τις φωτογραφίες που έφερες μαζί σου από τον αισθητικό περίπατο (ή άλλες εικόνες, σε περίπτωση που δεν επιλέξατε τη μέθοδο «1.Α Αισθητικός περίπατος στη γειτονιά»). Ποια τοποθεσία ή ποιο κτίριο σου φάνηκε ιδιαίτερα όμορφο; Τι δεν ήταν κατά τη γνώμη σου καθόλου όμορφο;

Μου άρεσε η εξής τοποθεσία:

Δεν μου άρεσε η εξής τοποθεσία:

Περίγραψε με λίγα λόγια την τοποθεσία που διάλεξες:

Γιατί επέλεξες αυτή τη συγκεκριμένη τοποθεσία; Γιατί την αντιλαμβάνεσαι ιδιαίτερα θετικά; Περίγραψε τη διάθεση, το φως, τη μορφή και τα χρώματα της τοποθεσίας που διάλεξες.

Πώς νιώθεις την πόλη σου όταν την αγγίζεις;

Διάλεξε ένα υλικό που σου αρέσει και το οποίο συνδέεις θετικά με την πόλη σου καθώς και ένα που δεν σου αρέσει και το οποίο συνδέεις αρνητικά με την πόλη σου.

Θετικό: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε Αρνητικό: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ POSTER

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΤΥΠΟΥ

Περίγραψε με λίγα λόγια το θετικό υλικό που διάλεξες:

Ποιες αναμνήσεις και ποια συναισθήματα σου ξυπνάει το υλικό που διάλεξες

Συνδέεις κάποια συγκεκριμένη κατάσταση ή έναν δημόσιο χώρο στην πόλη σου με το υλικό που διάλεξες; Περίγραψε την κατάσταση/τον χώρο.

Πώς μυρίζει η πόλη σου;

Διάλεξε μια μυρωδιά που σου αρέσει και την οποία συνδέεις θετικά με την πόλη σου καθώς και μια που δεν σου αρέσει και την οποίο συνδέεις αρνητικά με την πόλη σου.

Θετικό: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε Αρνητικό: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε

Περίγραψε με λίγα λόγια τη θετική μυρωδιά που διάλεξες:

Ποιες αναμνήσεις και ποια συναισθήματα σου ξυπνάει η μυρωδιά που διάλεξες;

Συνδέεις κάποια συγκεκριμένη κατάσταση ή έναν δημόσιο χώρο στην πόλη σου με τη μυρωδιά που διάλεξες; Περίγραψε την κατάσταση/τον χώρο.

Τι γεύση έχει η πόλη σου;

Ποια γεύση συνδέεις με την πόλη σου; Διάλεξε μια γευστική κατεύθυνση.

☐ πικρό ☐ γλυκό ☐ ξινό ☐ πικάντικο ☐ αλμυρό

Γιατί επέλεξες τη συγκεκριμένη γευστική κατεύθυνση;

Ποιες αναμνήσεις και ποια συναισθήματα σου ξυπνάει η γεύση που διάλεξες;

Συνδέεις κάποια συγκεκριμένη κατάσταση ή έναν δημόσιο χώρο στην πόλη σου με τη γεύση που διάλεξες; Περίγραψε την κατάσταση/τον χώρο.

 ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ POSTER

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ POSTER

Λέξεις

Αναμνήσεις & συναισθήματα

Χώρος / Κατάσταση

3B ΣΥΝΕΙΡΜΟΙ ΜΕ ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Συνδυάζεται με: 5Δ

€ 0

🕒 0:30

👤 15–30

Ορισμένες λέξεις μπορούν να χρησιμεύσουν ως λέξεις-κλειδιά για να σκιαγραφήσουν μια ειδική κατάσταση ή διάθεση. Με την εφαρμογή αυτής της μεθόδου οι συμμετέχοντες βιώνουν διαφορετικούς τρόπους θεώρησης του θέματος της κλιματικής ουδετερότητας.

Χωρίς υλικά.

Συγκέντρωση 5-10 λέξεων-κλειδιά οι οποίες σημειώνονται πάνω σε μικρές κάρτες.

Χωρίς απαιτήσεις.

Οι λέξεις-κλειδιά πρέπει να επιλεγούν με προσοχή: είναι αρκετά πολύπλευρες; Ξυπνούν θετικές αλλά και αρνητικές αντιδράσεις; Πώς συνδέονται έμμεσα με ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον;

Εκτέλεση

Στους συμμετέχοντες δίνονται μερικές λέξεις κλειδιά και τους ζητείται να δείξουν με σχέδια, κείμενα ή παντομίμα τι συνδέουν με αυτές. Οι λέξεις-κλειδιά πρέπει να οριοθετούν το θέμα «κλιματική αλλαγή/προστασία του κλίματος/κλιματική ουδετερότητα» και να ξυπνούν θετικούς αλλά και αρνητικούς συνειρμούς. Οι συνειρμοί των συμμετεχόντων αναδεικνύουν τις πολύπλευρες αντιλήψεις για μια «ωραία ζωή» και για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον.

Παραδείγματα για λέξεις-κλειδιά:

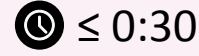
- Ενεργειακή μετάβαση
- Δίκαιη μετάβαση (συχνά χρησιμοποιείται ο αγγλικός όρος Just Transition)
- Ισότητα
- Αέρια του θερμοκηπίου
- Ευρώπη
- Παγκοσμιοποίηση
- Ψηφιοποίηση
- Κατανάλωση

Μην περιοριστείτε όμως στα παραπάνω παραδείγματα εάν υπάρχουν όροι που ταιριάζουν περισσότερο στο συγκεκριμένο πλαίσιο του Εργαστηρίου σας.

3Γ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ [1]

Συνδυάζεται με: **2B, 5E**

Μέσα από την ψυχαγωγία, το συναίσθημα και ίσως και το χιούμορ οι συμμετέχοντες δημιουργούν ένα πρώτο προσωπικό σημείο επαφής με την προστασία του κλίματος και την κλιματική ουδετερότητα.

Αμοιβές καλλιτεχνών

Απαιτούνται έρευνα και συντονισμός για την ανάθεση του έργου σε καλλιτέχνες και την ενημέρωσή τους.

Χωρίς απαιτήσεις.

Προγραμματίστε αρκετό χρόνο (ενδεχομένως και οικονομικούς πόρους) ούτως ώστε οι καλλιτέχνες να κατανοήσουν την έννοια της κλιματικής ουδετερότητας, τους στόχους του Εργαστηρίου και τον συγκεκριμένο ρόλο τους.

Η τέχνη διεγείρει τη φαντασία - μέσα από αυτήν το αφηρημένο ή απόμακρο προβάλλει πιο χειροπιαστό. Για μια συζήτηση που αφορά το πώς επηρεάζει τη ζωή μας η κλιματική αλλαγή και πώς θα μπορούσαν να είναι οι πόλεις του αύριο, αυτό είναι ιδιαίτερα πολύτιμο.

Προετοιμασία:

Η επιτυχία αυτής της μεθόδου συναρτάται με την ποιότητα του δρώμενου και την προετοιμασία των καλλιτεχνών. Ορίστε αρχικά την αφετηρία και τον βασικό στόχο αυτής της ενότητας του Εργαστηρίου. Ακολουθούν ενδεικτικά κάποιες ιδέες:

- Το δρώμενο έχει ως στόχο να αναδείξει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους ανθρώπους, στη χλωρίδα και στην πανίδα. Ξυπνήστε τους πολύπλευρα συναισθήματα!
- Μέσα από το δρώμενο παρουσιάζεται με χιούμορ και δημιουργικότητα η ζωή μιας οικογένειας το έτος 2050.
- Με το δρώμενο αντιμετωπίζονται σαρκαστικά οι αμφισβητίες της κλιματικής αλλαγής και προβάλλεται μέσα από συγκεκριμένα στοιχεία της καθημερινότητας πόσο αυτονόητο θα είναι να ζει κανείς με κλιματικά ουδέτερο τρόπο το 2050.

Στη συνέχεια εξηγήστε στους καλλιτέχνες τις συγκεκριμένες απαιτήσεις και εξελίξτε τις ιδέες μαζί τους. Φροντίστε να στείλετε στους καλλιτέχνες αρκετό υλικό και στοιχεία για το γενικότερο πλαίσιο.

3Γ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ [2]

Μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορες καλλιτεχνικές προσεγγίσεις: παράσταση με κλόουν, θεατρικός αυτοσχεδιασμός, παντομίμα, μουσική, χορός, αιφνιδιαστική παράσταση (Flashmob).

Μια ζωντανή ερμηνεία κατά πάσα πιθανότητα θα ψυχαγωγήσει και θα εντυπωσιάσει περισσότερο τους συμμετέχοντες. Παρόλα αυτά, αν δεν βρείτε κατάλληλους καλλιτέχνες μπορείτε να καταφύγετε σε άλλες καλλιτεχνικές μορφές (π.χ. ταινίες κινουμένων σχεδίων) με παρόμοια μηνύματα που ξυπνούν αντίστοιχα συναισθήματα. Προσοχή όμως: Αν αποφασίσετε να μην έχετε ζωντανή ερμηνεία, φροντίστε εγκαίρως να εξασφαλίσετε τα πνευματικά δικαιώματα για το καλλιτεχνικό έργο/ την ταινία.

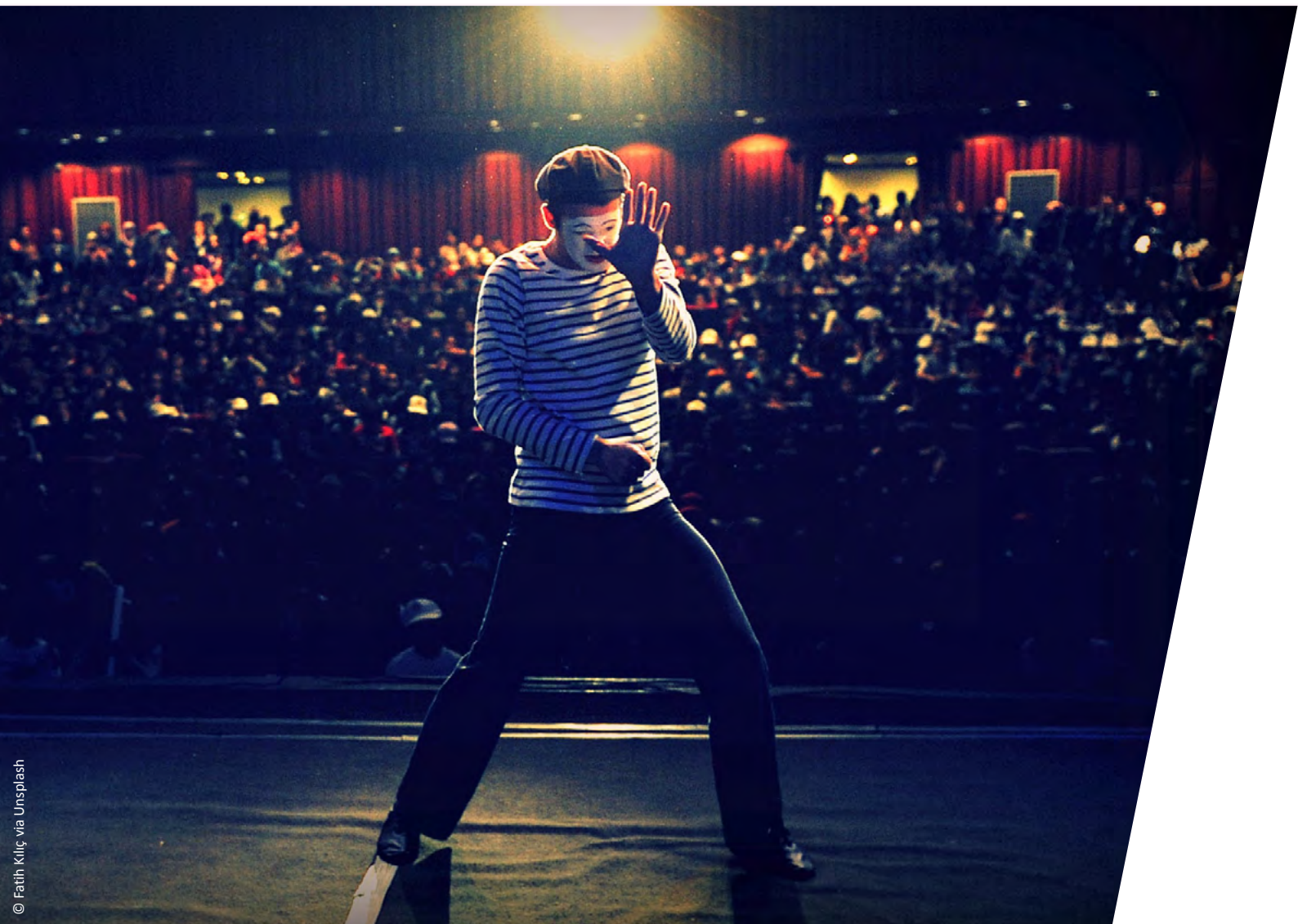
Συμβουλή: Επικοινωνήστε με καλλιτεχνικούς και μορφωτικούς συλλόγους στην κοινότητά σας ή στην κοντινότερη πόλη. Μπορούν να σας δώσουν χρήσιμες κατευθύνσεις κατά την αναζήτηση των κατάλληλων καλλιτεχνών.

Εκτέλεση

Αφήστε τη σκηνή στους καλλιτέχνες και βγείτε από το προσκήνιο. Ξεκαθαρίστε από πριν αν χρειάζεται κάποιος να παρουσιάσει/συστήσει τους καλλιτέχνες και συνεννοηθείτε για αυτό με τον συντονιστή, ή αν οι καλλιτέχνες θα κάνουν εμφάνιση-έκπληξη.

Προαιρετικός αναστοχασμός

Μετά το δρώμενο μπορεί να ακολουθήσει ένας σύντομος αναστοχασμός πάνω στο περιεχόμενό της. Η συζήτηση μπορεί να γίνει με όλη την ομάδα ή – σε πιο προσωπικό επίπεδο και επομένως πιο αποτελεσματική – σε ομάδες των δύο ή τριών ατόμων και να περιστραφεί γύρω από τα ακόλουθα ενδεικτικά ερωτήματα: τι σας προκάλεσε έκπληξη; τι σας εντυπώθηκε ιδιαίτερα στο μυαλό; με ποια λέξη θα συνδέατε την κλιματική αλλαγή/ουδετερότητα μετά από το δρώμενο;

3Δ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

Συνδυάζεται με: **2Δ**

ταχυδρομικά
τέλη

≤ 0:20

∞

Οι συμμετέχοντες έχουν τον χρόνο να ασχοληθούν σε προσωπικό επίπεδο με δικές τους σκέψεις, συναισθήματα, ιδέες, επιθυμίες και όνειρα σε σχέση με την φιλική προς το κλίμα πόλη/σχολείο. Μετά την παράδοση/ ταχυδρόμηση του γράμματος, οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να αναστοχαστούν γύρω από τις σκέψεις τους και να ανατρέξουν ξανά στη θεματολογία.

• Χαρτιά • Φάκελοι ή καρτ ποστάλ • Στυλό
Μπορούν να προκύψουν έξοδα ταχυδρομικών τελών. Εναλλακτικά – σε σχολεία κυρίως – το γράμμα μπορεί να παραδοθεί προσωπικά.

Χωρίς προετοιμασία.

Να επιλέγεται ένα περιβάλλον που εμπνέει τους συμμετέχοντες στο γράψιμο της επιστολής, εάν είναι δυνατόν (π.χ. να μπορούν να βγουν έξω). Αν δεν χρησιμοποιηθούν σκληρές καρτ ποστάλ, όλοι οι συμμετέχοντες θα χρειαστούν μια επιφάνεια για να γράψουν.

Η παραλλαγή της καρτ ποστάλ είναι πιο εύχρηστη, όμως με το γράμμα εξασφαλίζεται περισσότερη ιδιωτικότητα, αφού κανένας δεν θα το διαβάσει εκτός από τον αποδέκτη.

Εκτέλεση

Κάθε συμμετέχων λαμβάνει ένα χαρτί και έναν φάκελο ή μια καρτ ποστάλ καθώς και μια επιφάνεια για να γράψει (αν δεν υπάρχει ήδη) όπως και ένα στυλό. Δίνονται οδηγίες στους συμμετέχοντες να διαλέξουν ένα ήσυχο σημείο έξω στον περιβάλλοντα χώρο (ή και μέσα, στη θέση που κάθονται) και να γράψουν ένα γράμμα στον μελλοντικό εαυτό τους.

Ενδεικτικά κάποιες βασικές ερωτήσεις για το γράμμα (μπορείτε να διατυπώσετε και δικές σας ερωτήσεις):

- Πώς φαντάζεστε μια ωραία ζωή το έτος 2050; Σε τι διαφέρει από το σήμερα;
- Ποιες προκλήσεις υπάρχουν κατά τη γνώμη σας κατά τη μετάβαση σε μια βιώσιμη και φιλική προς το κλίμα κοινωνία;
- Πιστεύετε ότι μπορείτε να επηρεάσετε αυτή τη διαδικασία; Ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος σας; Πώς θα μπορούσατε να συνεισφέρετε; Η οπτική σας μπορεί να αφορά το επιμέρους / ιδιωτικό σας πλαίσιο ή το γενικότερο / ευρύτερο πλαίσιο.

Οι συμμετέχοντες κλείνουν οι ίδιοι τα γράμματα και γράφουν τη διεύθυνση επάνω στον φάκελο ή στην κάρτα. Οι υπεύθυνοι/υπεύθυνες του Εργαστηρίου μαζεύουν όλα τα γράμματα και τα παραδίδουν αργότερα στο ταχυδρομείο (π.χ. τρεις μήνες μετά το Εργαστήριο).

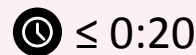
Εναλλακτική

Μετά το πέρας της μεθόδου, ορισμένοι εθελοντές διαβάζουν δυνατά τις επιστολές που έγραψαν στην υπόλοιπη ομάδα. Αυτό θα πρέπει να το προαναγγείλετε νωρίτερα για να μην κλείσουν τους φακέλους.

3Ε ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ

Συνδυάζεται με: **1Α, 3Γ**

Μέσα από ένα φανταστικό ταξίδι στον χρόνο και με τη δύναμη της φαντασίας τους οι συμμετέχοντες αποκαλύπτουν συναισθήματα, επιθυμίες, ιδέες για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον.

Αν χρησιμοποιήσετε ηχογραφημένο κείμενο θα χρειαστείτε μια καλή συσκευή ηχογράφησης και θα πρέπει να φροντίσετε την ημέρα του Εργαστηρίου να έχουν όλοι μια συσκευή αναπαραγωγής. Για την άσκηση αναπνοής συνιστάται η χρήση χρονόμετρου.

Η δημιουργική γραφή και η προηγούμενη εμπειρία με ομιλίες μπροστά σε κοινό είναι χρήσιμες. Εξασκηθείτε στην ανάγνωση πριν από το Εργαστήριο. Εναλλακτικά ηχογραφήσετε το κείμενο που οι συμμετέχοντες θα ακούσουν μέσω του κινητού τους ή tablet.

Οποιαδήποτε διάταξη χώρου. Φροντίστε μόνο να μπορούν όλοι να ακούσουν το κείμενο χωρίς θορύβους και να κάθονται άνετα.

Χωρίς δυσκολίες.

Προετοιμασία

Γράψτε προηγουμένως ένα κείμενο σχετικά με ένα φανταστικό ταξίδι. Οδηγείτε τους ακροατές σε μια περιήγηση του κλιματικά ουδέτερου δήμου το έτος 2050. Πώς φαίνεται η πόλη στα μάτια του αφηγητή; Ποιες τοποθεσίες επισκέπτεται; Είναι ήδη υπάρχουσες τοποθεσίες που όμως έχουν αλλάξει; Ή υπάρχουν και τελείως νέες τοποθεσίες; Περιγράψτε την ατμόσφαιρα σε αυτές τις τοποθεσίες, αναφέροντας συγκεκριμένες εντυπώσεις ή βιώματα ούτως ώστε η εμπειρία τους να είναι όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστική και κοντινή.

Μπορείτε να συμπεριλάβετε τα ακόλουθα στοιχεία στο κείμενο για να υπάρχει έμμεση αναφορά στο θέμα της κλιματικής ουδετερότητας:

- Από τι είδους υλικά χαμηλών εκπομπών CO₂ είναι φτιαγμένα τα κτίρια, οι δρόμοι, οι συγκοινωνιακές υποδομές;
- Πόσο μεγάλοι και πολυσύχναστοι είναι οι δρόμοι;
- Ποια μεταφορικά μέσα φαίνονται/ακούγονται;
- Πώς μυρίζει ο αέρας;
- Τι θερμοκρασία έχει έξω και μέσα;
- Πού/πώς ψωνίζει ο κόσμος;
- Ποιοι θόρυβοι ακούγονται;

Μια δυνατότητα ένταξης αυτών των στοιχείων στην αφήγηση είναι να περιγράψετε μια μέρα στη ζωή ενός ανθρώπου με τις διάφορες καθημερινές καταστάσεις που αντιμετωπίζει ή έναν περίπατο στην πόλη. Περιγράψτε τις καταστάσεις τόσο στους εσωτερικούς όσο και στους εξωτερικούς χώρους.

Σας προτείνουμε να διαβάσετε πρώτα το κείμενο δυνατά στον/στην συνάδελφο, σύντροφο, φίλο/φίλη ή στο παιδί σας για να βεβαιωθείται ότι είναι κατανοητό για όλους.

Εκτέλεση

Ξεκινήστε με μια σύντομη φάση ηρεμίας. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καθίσουν άνετα και στην επόμενη εκπνοή να κλείσουν τα μάτια. Η προσοχή μεταφέρεται προς τα μέσα. Καθοδηγείτε τους να κάνουν μια σύντομη άσκηση αναπνοής, για παράδειγμα:

Πάρτε μια βαθιά εισπνοή. Η κοιλιά, ο θώρακας ανοίγουν προς όλες τις κατευθύνσεις, η σπονδυλική στήλη επιμηκώνεται. Νιώστε την καρέκλα στην οποία κάθεστε. Στην επόμενη εκπνοή παρακολουθείτε ποια σημεία του σώματος χαλαρώνουν. Νιώστε το κέντρο σας. Στη συνέχεια νιώστε συνειδητά τη μικρή παύση, την ηρεμία στο τέλος της εκπνοής.

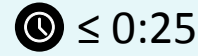
Μετά από 3 λεπτά περίπου αρχίστε να διαβάσετε το φανταστικό ταξίδι, αργά και με παύσεις, ή εναλλακτικά αφήστε τους συμμετέχοντες να ακούσουν την ηχογράφιση στο κινητό τους ή στο tablet.

Στο τέλος οι συμμετέχοντες έχουν πέντε λεπτά για να καταγράψουν εν συντομία τις εντυπώσεις τους: ποια στοιχεία τους άρεσαν και γιατί;

4Α ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΑ

Συνδυάζεται με: **5Δ/Ε, 6Α**

Οι συμμετέχοντες ενημερώνονται από ειδικούς για ορισμένα ζητήματα σχετικά με την κλιματική ουδετερότητα.

Ενδεχομένως θα χρειαστεί αμοιβή ή αποζημίωση εξόδων των ειδικών

Οι προσκεκλημένοι εμπειρογνώμονες θα πρέπει να προετοιμάσουν την παρουσίασή τους, η οποία θα αφορά τοπικά ζητήματα για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ή για την προστασία του κλίματος.

Πρέπει να υπάρχει ένας φορητός υπολογιστής και ένας προβολέας για την παρουσίαση.

Η αναζήτηση κατάλληλων ειδικών που θα είναι διαθέσιμοι για μια παρουσίαση μπορεί να είναι δύσκολη και χρονοβόρα. Επίσης, η επικοινωνία με τους ειδικούς πρέπει να γίνει αρκετά νωρίτερα και να έχουν επαρκή χρόνο προετοιμασίας.

Προετοιμασία

Ένας ή περισσότεροι εμπειρογνώμονες (ειδικοί σε θέματα κλίματος/ συνεργάτες ΜΚΟ / εργαζόμενοι στη δημοτική αρχή / σε πανεπιστήμιο) προσκαλούνται να κάνουν μια παρουσίαση με θέμα την κλιματική ουδετερότητα στο πλαίσιο του Εργαστηρίου Οραματισμού. Είναι σημαντικό να δοθούν στους ειδικούς αρκετές πληροφορίες για το γενικότερο πλαίσιο, τον στόχο και την ομάδα-στόχο του Εργαστηρίου Οραματισμού όπως επίσης να προσαρμοστεί ανάλογα το περιεχόμενο των παρουσιάσεων και των διαφανειών (κυρίως για την εκτέλεση του Εργαστηρίου Οραματισμού σε μαθητές).

Εκτέλεση

Ως προς το περιεχόμενο, θα παρουσιαστεί το πώς θα είναι ο κόσμος και ειδικότερα η συγκεκριμένη περιοχή το έτος 2050 και ποιες δράσεις απαιτούνται για την εκπλήρωση των στόχων για το κλίμα. Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να αναφερθεί ένας συγκεκριμένος τομέας, αν αυτός είναι σημαντικός σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, θα πρέπει να αναφερθούν μερικά χαρακτηριστικά στοιχεία για τη μετάδοση του μαθησιακού περιεχομένου της κλιματικής ουδετερότητας. Με βάση τις γνώσεις αυτές μπορεί να δημιουργηθεί ένα όραμα στην επόμενη ενότητα.

Ενδεικτικά ερωτήματα τα οποία μπορούν να απαντηθούν με τη συμβολή ειδικού:

- Σε ποιον τομέα εντοπίζεται ειδικότερα η μεγαλύτερη ανάγκη μετασχηματισμού σε τοπικό επίπεδο και τι μορφή μπορεί να έχει αυτός;
- Ποιες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι ήδη αισθητές στο συγκεκριμένο πλαίσιο και πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν/πώς αντιμετωπίζονται;
- Τι είδους πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών υπάρχουν ειδικότερα σε τοπικό επίπεδο που αφορούν ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον και ποιες προσεγγίσεις ακολουθούνται;
- Ποιοι είναι οι τοπικοί πολιτικοί στόχοι για το κλίμα και ποιες δράσεις αναπτύσσονται για την εκπλήρωσή τους;
- Πώς μπορεί κάθε μεμονωμένο άτομο να συνεισφέρει στον μετασχηματισμό προς μια κλιματικά ουδέτερη κοινωνία;

Κατά τη διάρκεια ή μετά την παρουσίαση των ειδικών είναι σημαντικό να δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να κάνουν ερωτήσεις ή να συζητήσουν τα θέματα που παρουσιάστηκαν με τον ειδικό.

4B SPEED-DATING ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ

Συνδυάζεται με: **5Δ/Ε, 6Α**

;

≤ 0:30

30

Οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με θέματα κλιματικής ουδετερότητας μέσα από σύντομες συναντήσεις (speed-dating).

Ενδεχομένως θα χρειαστεί αμοιβή ή αποζημίωση εξόδων των εμπειρογνομόνων

Πρόσκληση μέχρι τεσσάρων ειδικών που θα μιλήσουν για συγκεκριμένα θέματα. Συνεννόηση για τα θέματα που θα καλυφθούν από τους εμπειρογνώμονες.

Χρειάζονται μέχρι τέσσερις θέσεις για τους ειδικούς και τις ομάδες (π.χ. από μια σε κάθε άκρη του χώρου)

Η αναζήτηση κατάλληλων ειδικών μπορεί να είναι δύσκολη και χρονοβόρα. Η επικοινωνία πρέπει να γίνει αρκετά νωρίτερα για να έχουν επαρκή χρόνο προετοιμασίας. Τα θέματα πρέπει να ετοιμάζονται σε συνοπτική και περιεκτική μορφή.

Διαδικασία

Οι σύντομες συναντήσεις (speed-dating) περιλαμβάνουν τέσσερις γύρους των τριών λεπτών έκαστος. Κάθε φορά ένας εμπειρογνώμονας μιλάει σε μικρές ομάδες συμμετεχόντων (αποτελούμενες από το ένα τέταρτο του συνόλου έκαστη) για τρία λεπτά σχετικά με ένα προκαθορισμένο θέμα. Έως τέσσερις εμπειρογνώμονες μπορούν, για παράδειγμα, να χωριστούν στις τέσσερις γωνίες του χώρου. Αν το επιτρέπει ο χώρος και η διαρρύθμιση, μπορούν να δημιουργηθούν καθιστικές γωνίες. Μετά το πέρας των τριών λεπτών ακούγεται ένα ηχητικό σήμα και οι ομάδες αλλάζουν δεξιόστροφα και περνούν στον επόμενο ειδικό. Έτσι οι τέσσερις επιμέρους ομάδες έχουν τη δυνατότητα να μιλήσουν και με τους τέσσερις ειδικούς και να ενημερωθούν για τα επιλεγμένα θέματα.

Επιλογή θεμάτων

Θα πρέπει να επιλεγούν θέματα σχετικά με την κλιματική ουδετερότητα. Μπορεί να αφορούν το τοπικό επίπεδο ή τομείς με τους οποίους ασχολούνται οι προσκεκλημένοι εμπειρογνώμονες. Προτείνονται τα ακόλουθα θέματα:

1. Κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της στο τοπικό περιβάλλον
2. Προστασία του κλίματος και συγκεκριμένες (τομεακές) δράσεις για τη μείωση των εκπομπών CO₂
3. Σημασία της κλιματικής ουδετερότητας για την κοινωνία (την πόλη/το σχολείο)
4. Δυνατότητες και συμβολή της κοινότητας στην εκπλήρωση των στόχων προστασίας του κλίματος

4Γ ΚΟΥΤΙ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Συνδυάζεται με: **5Γ-E**, **6A**

€ ≤ 5

🕒 0:30

👤 10–30

Οι συμμετέχοντες αποκτούν γνώση των σημαντικότερων θεματικών τομέων της προστασίας του κλίματος και κατανοούν τους μοχλούς που διαθέτουν οι ίδιοι – όπως και οι τοπικοί και εθνικοί δρώντες – για να χαράξουν ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον. Έχουν την ευκαιρία να διατυπώσουν οι ίδιοι ερωτήσεις υπό καθοδήγηση προς τους εμπειρογνώμονες.

- Ένα κουτί (π.χ. κουτί παπουτσιών από ανακυκλωμένο χαρτόνι)
- Χαρτί
- Στυλό

Η προετοιμασία της μεθόδου προϋποθέτει προηγούμενη γνώση και ενασχόληση με τα θεματικά πεδία και ζητήματα της κλιματικής ουδετερότητας.

Καρέκλες σε κύκλο ή μακρόστενο τραπέζι

Δώστε προσοχή κατά την επιλογή των λέξεων στην ομάδα-στόχο σας.

Προετοιμασία

Δημιουργήστε μια λίστα με όρους που καλύπτουν το ευρύ φάσμα θεμάτων και τη βαρύτητα της κλιματικής ουδετερότητας για τους συμμετέχοντες. Παραδείγματα θα βρείτε [στην καρτέλα υλικών – κατάλογος λέξεων](#).

Προσκαλέστε περίπου τρεις εμπειρογνώμονες που θα μπορούν να απαντήσουν στις ερωτήσεις των συμμετεχόντων και διαθέτουν διαφορετικό προφίλ ή επιστημονικό πεδίο ενασχόλησης ο καθένας. Απευθυνθείτε για αυτόν τον σκοπό στο δίκτυο γνωστών και συνεργατών σας και αναζητήστε ανθρώπους με αλληλοσυμπληρούμενες ικανότητες στην περιοχή. Προτείνονται εκπρόσωποι των ακόλουθων φορέων: επιστημονικά ιδρύματα και/ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής ή την προστασία του κλίματος ή την ενέργεια, τις μεταφορές, τη γεωργία όπως επίσης αρχιτέκτονες, πολεοδόμοι, μετεωρολόγοι, εκπρόσωποι ενεργειακών οργανισμών. Στην αναζήτηση μπορούν να σας βοηθήσουν εθνικά δίκτυα πόλεων.

Οι ακόλουθοι διεθνείς οργανισμοί ασχολούνται με το πολύπλοκο καθήκον της προβολής των δράσεων για το κλίμα στο ευρύ κοινό: Ίδρυμα Heinrich Böll, Greenpeace, WWF, Climate Action Network, Fridays for Future, Earth Day Network. Μάθετε αν υπάρχει σχετική εκπροσώπηση στη χώρα σας ή αν μπορούν να συμβάλουν ψηφιακά στο Εργαστήριο Οραματισμού.

Εκτέλεση

Προαιρετικά: Οι συμμετέχοντες έχουν αρχικά πέντε λεπτά για να βάλουν στο κουτί τις δικές τους προτεινόμενες λέξεις.

Οι συμμετέχοντες τραβούν μια κάρτα με μια λέξη/φράση από το κουτί και διατυπώνουν με αυτή μια ερώτηση προς έναν ή όλους τους εμπειρογνώμονες. Οι εμπειρογνώμονες έχουν δυο λεπτά για να απαντήσουν στην ερώτηση. Χρησιμοποιείτε ένα χρονόμετρο για να παρακολουθήσετε την τήρηση του χρόνου. Ο σκοπός είναι η εξοικείωση με όσο το δυνατόν περισσότερες/πολύπλευρες έννοιες.

Προαιρετικά: Μετά από κάθε απάντηση, η ομάδα θα αποφασίζει αν η συγκεκριμένη λέξη θα έχει κάποιον ρόλο στην ανάπτυξη του οράματος.

ΑΡΧΙΚΗ ΛΙΣΤΑ

Συνδυάζεται με: 4Γ

ανακύκλωση/δημιουργική επαναχρησιμοποίηση

βιολογικά προϊόντα

κόστος

μόνωση

βιοκλιματικός σχεδιασμός

καθαρός αέρας

αεροπορικές μεταφορές

βιομηχανία άνθρακα

ευθύνη

ορυκτά καύσιμα

εναλλακτικός/ή/ό

αυτοκίνητο

Φαινόμενο θερμοκηπίου

επάρκεια

ποδηλατόδρομοι

οικιακές συσκευές

επιχειρήσεις

θέρμανση/ψύξη κατοικίας

αγρότης/αγρότισσα

μέσα μαζικής μεταφοράς

ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα

κρέας

ανατροπή οικολογικής ισορροπίας

θέσεις εργασίας

φυσικός δροσισμός

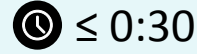
γεωργία

από κοινού χρήση αυτοκινήτου (carsharing/carpooling)

4Δ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Συνδυάζεται με: **3A, 5A/E**

Οι συμμετέχοντες έρχονται σε επαφή με προσωπικές, ατομικές ιστορίες ανθρώπων που πλήττονται σοβαρά από την κλιματική αλλαγή. Αποκτούν έτσι περισσότερες γνώσεις για την κλιματική αλλαγή.

- Βιντεοπροβολέας και οθόνη
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής
- Ηχεία ή διαδραστικός πίνακας ή κάτι παρόμοιο

Ιδανικό θα ήταν να έχετε δει προηγουμένως τις ταινίες για να προετοιμαστείτε για τη συζήτηση.

Βλ. υλικά.

Χωρίς δυσκολία.

Πού θα βρείτε μάρτυρες της κλιματικής αλλαγής

Οι μάρτυρες της κλιματικής αλλαγής είναι άνθρωποι που ήδη πλήττονται από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σήμερα. Σε αυτή τη μέθοδο προβάλλονται δηλώσεις μαρτύρων της κλιματικής αλλαγής σε σύντομα σποτ και ακολουθεί συζήτηση γύρω από αυτές. Ανάλογα με τον χρόνο που θα διαθέσετε μπορείτε να προβάλλετε ένα ή περισσότερα σποτ.

Σχετικά σποτ μπορείτε να βρείτε στο σύνδεσμο:

<https://klimagesichter.de/klimafilmspots/>.

Μπορείτε επίσης να εισαγάγετε σε πλατφόρμες βίντεο τις λέξεις «Klimazeuge»/ «climate witness» για αναζήτηση και άλλων ταινιών μικρού μήκους.

Ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας, τα ερωτήματα μπορούν να συζητηθούν με όλη την ομάδα (αν αυτή είναι μικρή) ή σε μικρές επιμέρους ομάδες, τις επονομαζόμενες «buzz groups» (ομάδες των δυο έως τριών ατόμων όπου καθένας συζητά με τον/την διπλανή του).

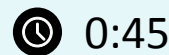
Ενδεικτικά ερωτήματα προς συζήτηση

- Ποιες αλλαγές των συνθηκών ζωής εξαιτίας των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων ή της κλιματικής αλλαγής περιγράφονται; Ποια είναι τα αίτια των αλλαγών αυτών;
- Εκφράζεται κάποια εκτίμηση για την πιθανή εξέλιξη της κατάστασης στο μέλλον; Αν όχι, ποια είναι η δική σας εκτίμηση;
- Τι μορφή θα είχε μια θετική εξέλιξη; Ποιες ιδέες εκφράζει ο μάρτυρας της κλιματικής αλλαγής για (θετικές) αλλαγές;

4Ε ΤΑΙΝΙΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

Συνδυάζεται με: **3Α, 5Α/Ε**

Οι συμμετέχοντες κατανοούν καλύτερα τη σημασία της κλιματικής ουδετερότητας, π.χ. τι σημαίνει σε τεχνικό επίπεδο, αλλά και τι μπορεί να κάνει καθένας για να συμβάλει σε μια κλιματικά ουδέτερη διαβίωση.

- Βιντεοπροβολέας και οθόνη
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής
- Ηχεία ή διαδραστικός πίνακας ή κάτι παρόμοιο

Αναζήτηση ταινιών στο διαδίκτυο. Θα πρέπει να δείτε προηγουμένως τις ταινίες και να ελέγξετε την αξιοπιστία τους.

Ένας χώρος όπου μπορείτε να δείτε τις ταινίες μικρού μήκους μαζί με όλους τους συμμετέχοντες. Ιδανικό θα ήταν ο χώρος να διαθέτει ήδη προβολέα και οθόνη.

Η επιλογή ταινίας πρέπει να προσαρμόζεται στην ομάδα-στόχο και στο γνωστικό της υπόβαθρο. Ενδέχεται να συναντήσετε δυσκολία στην εξεύρεση κατάλληλων ταινιών στη γλώσσα σας.

Εκτέλεση

Θα παρακολουθήσετε όλοι μαζί τις ταινίες μικρού μήκους με θέμα την «κλιματική ουδετερότητα». Ανάλογα με την ηλικία και το γνωστικό επίπεδο της ομάδας μπορεί να προβληθεί μια ή περισσότερες ταινίες. Στη συνέχεια ακολουθεί συζήτηση σχετικά με το περιεχόμενο. Ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας, τα ερωτήματα μπορούν να συζητηθούν με όλη την ομάδα (αν αυτή είναι μικρή) ή σε μικρές επιμέρους ομάδες, τις επονομαζόμενες «buzz groups» (ομάδες των δυο έως τριών ατόμων όπου καθένας συζητά με τον/την διπλανή του). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες ερωτήσεις σαν οδηγό.

Ενδεικτικά ερωτήματα προς συζήτηση

- Τι μορφή θα είχε μια θετική εξέλιξη; Ποιες ιδέες για (θετικές) αλλαγές προβάλλονται στην ταινία;
- Ποιες προσπάθειες για κλιματικά ουδέτερη διαβίωση/οικοδόμηση μιας κλιματικά ουδέτερης πόλης προβάλλονται μέσα από την ταινία;
- Τι μπορεί να κάνει κανείς για να ελαχιστοποιήσει το οικολογικό του/της αποτύπωμα;

Ακολουθεί ένας μικρός ενδεικτικός κατάλογος ταινιών:

- Κλιματικοί ήρωες – κλιματικά ουδέτερη διαβίωση | ντοκιμαντέρ της DW για το περιβάλλον (αγγλικά)
<https://www.youtube.com/watch?v=73npEw0Amhk>
- Κοπεγχάγη: Η δημιουργία της πρώτης κλιματικά ουδέτερης πρωτεύουσας στον κόσμο
<https://www.youtube.com/watch?v=dXkamwNWPgg>
- Επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2030 – Ενεργειακή μετάβαση στην περιοχή του Μύνστερ | WDR Aktuelle Stunde (γερμανικά)
<https://www.youtube.com/watch?v=RHhpj7ySlyl>
- Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος (UBA): Ζώντας μια κλιματικά ουδέτερη καθημερινότητα (γερμανικά)
<https://www.youtube.com/watch?v=l7HYrM3apsl>
- Τι μπορείς να κάνεις ενάντια στην κλιματική αλλαγή | Quarks (γερμανικά)
<https://www.youtube.com/watch?v=eOnXVjWFik4>

5Α ΦΤΙΑΧΝΟΝΤΑΣ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΟΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ [1]

Συνδυάζεται με: **1Α, 2Α, 3Α, 6Α-Δ**

≤ 50

2:00

30

Οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν ιδέες για την κλιματικά ουδέτερη πόλη του μέλλοντος και τους δίνουν σάρκα και οστά φτιάχνοντας πρωτότυπα σχέδια. Η πρακτική άσκηση δημιουργεί νέες προοπτικές και βοηθάει στην κριτική ανάλυση των ιδεών και στη διατήρηση της δημιουργικότητας.

- Έντυπο με το αρχικό σενάριο
- Poster, αυτοκόλλητα σημειώματα post-it, στυλό
- Υλικά χειροτεχνίας

Αφιερώστε χρόνο στην επιλογή και τον συνδυασμό των υλικών χειροτεχνίας.

Μεγάλο μακρόστενο τραπέζι για πέντε άτομα περίπου. Συνιστάται η χρήση μιας μεγάλης επιφάνειας για τις χειροτεχνίες.

Χωρίς προκλήσεις.

Προετοιμασία

Αφιερώστε χρόνο στην ανάπτυξη του σεναρίου: Ποια είναι η αφετηρία της άσκησης; Ποια είναι τα ζητούμενα για τα οποία θέλετε να συγκεντρώσετε τις σκέψεις και ιδέες των πολιτών/δημοτών/ μαθητών; Ακολουθεί ένα παράδειγμα:

Το δημοτικό συμβούλιο της Ουτοπίας κήρυξε την πόλη σε έκτακτη κλιματική ανάγκη και έθεσε τον στόχο να καταστεί η πόλη κλιματικά ουδέτερη μέχρι το 2050. Τους επόμενους μήνες θα τεθούν συγκεκριμένοι άξονες προτεραιότητας και δράσης που θα εδράζονται στις προσδοκίες των πολιτών για το μέλλον: Πώς θέλουν να είναι ο δήμος τους σε 30 χρόνια, έτσι ώστε οι άνθρωποι να αισθάνονται όμορφα και να ζουν εδώ ευχάριστα; Η Υπηρεσία Χωροταξίας δρομολόγησε για αυτόν τον σκοπό έναν διαγωνισμό ιδεών στον οποίο μπορούν να συμμετάσχουν οι κάτοικοι με τις ιδέες τους για την πόλη τους το 2050:

- **Κινητικότητα & δημόσιος χώρος:** Πώς μετακινούνται οι κάτοικοι από το σημείο Α στο σημείο Β; Τι ρυθμό έχει η πόλη; Πόσος χώρος πρέπει να αποδοθεί στα διάφορα συγκοινωνιακά μέσα; Για ποιον άλλον σκοπό χρησιμοποιείται ο δημόσιος χώρος; Ποια ατμόσφαιρα/διάθεση θέλουν οι πολίτες να επικρατεί στον δημόσιο χώρο;
- **Αρχιτεκτονική & κατοικία:** Ποια αρχιτεκτονική θα κυριαρχεί στην πόλη; Ποια υλικά, ποιες φόρμες και ποια χρώματα θέλετε να έχουν τα κτίρια; Πώς θέλετε να συνυπάρχουν οι άνθρωποι στα σπίτια; Ποια μοντέλα κατοικίας θέλετε να υπάρχουν;
- **Ενέργεια:** Πόση ζέστη/ πόσο κρύο θα κάνει έξω το 2050; Πώς θα θερμαίνουν/ψύχουν οι άνθρωποι τα σπίτια τους; Από πού θα αντλούν το ρεύμα τους; Τι θα σημαίνει καλός ενεργειακός εφοδιασμός το 2050; Πώς θα φωτίζονται οι δημόσιοι χώροι;
- **Γεωργία & διατροφή:** Τι γεύση θα έχει το 2050, τι θα υπάρχει στο διαιτολόγιο των ανθρώπων (στο σπίτι, στα σχολικά κυλικεία); Πού και πώς θα παράγονται τα τρόφιμα; Πού θα ψωνίζουν οι κάτοικοι; Ποια διάθεση/ατμόσφαιρα θα επικρατεί στους χώρους όπου κάνουν τα ψώνια τους; Τι είδους σχέση θέλουν να έχουν οι άνθρωποι με τους παραγωγούς τροφίμων;

Προμηθευτείτε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποικιλία υλικών για την ανάπτυξη πρωτότυπων σχεδίων του οράματος για το μέλλον ([βλ. καρτέλα υλικών – μοντέλο οράματος](#)).

5Α ΦΤΙΑΧΝΟΝΤΑΣ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΟΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ [2]

Εκτέλεση

Βήμα 1ο (45 λεπτά περίπου): Οι συμμετέχοντες επεξεργάζονται σε μικρές ομάδες (έως 5 ατόμων) το προκαθορισμένο σενάριο για έναν πραγματικό ή φανταστικό τόπο. Οι ευφάνταστες και ουτοπικές προτάσεις λύσεων είναι ευπρόσδεκτες! Οι συμμετέχοντες καλούνται πρώτα να αναπτύξουν ιδέες για το μέλλον χωρίς πρακτικούς περιορισμούς.

Πριν ξεκινήσουν να εργάζονται οι ομάδες πρέπει να ξεκαθαρίσουν τα ακόλουθα ερωτήματα: σε ποια από τα προαναφερόμενα θέματα θέλει να επικεντρώσει η ομάδα το δικό της όραμα; Ποια πορίσματα από προηγούμενα βήματα εργασίας είναι σκόπιμο να συμπεριληφθούν στο όραμά τους για το μέλλον; Οι συμμετέχοντες σημειώνουν τις ιδέες τους για το μέλλον με λέξεις-κλειδιά, π.χ. σε αυτοκόλλητα post-it και/ή σε ένα poster.

Διάρκεια (15 λεπτά περίπου)

Βήμα 2ο (60 λεπτά περίπου): Έπειτα οι επιμέρους ομάδες δίνουν σάρκα και οστά στο όραμά τους για το μέλλον. Επιλέγουν ελεύθερα το πρωτότυπο σχέδιο που θα φτιάξουν. Μπορούν, για παράδειγμα, να φτιάξουν ένα κολάζ, να κατασκευάσουν ένα μοντέλο, να ζωγραφίσουν, να δημιουργήσουν ένα κόμικ, να συνθέσουν ένα ποίημα ή να προβάρουν ένα μικρό θεατρικό έργο. Σημαντικό είναι να έχουν κατά νου ότι ένα πρωτότυπο σχέδιο δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποτελεί μια τέλεια και ολοκληρωμένη λύση. Η εργασία μέσα σε ορισμένο χρονικό πλαίσιο αποτελεί μέρος της μεθόδου. Το κέντρο βάρους βρίσκεται στην δημιουργική και ψυχαγωγική υλοποίηση ιδεών για το μέλλον.

Τα ακόλουθα ερωτήματα μπορούν να φανούν χρήσιμα: Ποιες αισθητηριακές εμπειρίες θα προσφέρονται στους ανθρώπους στον συγκεκριμένο τόπο; Πώς μπορεί να επιτευχθεί το όραμα με συγκεκριμένους όρους;

ΥΛΙΚΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΡΑΜΑΤΟΣ

Συνδυάζεται με: **5A**

Προμηθευτείτε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποικιλία υλικών για την ανάπτυξη πρωτότυπων μοντέλων του οράματος για το μέλλον:

Ορισμένα υλικά για τη δημιουργία πρωτότυπων μοντέλων πρέπει να τα αγοράσετε, όπως για παράδειγμα

- πλαστελίνη,
- Lego,
- είδη ζωγραφικής (μπλοκ, μολύβια, πινέλα, νερομπογιές, χρωματιστό χαρτί κ.λπ.) και
- υλικά χειροτεχνίας (ύφασμα, βαμβάκι, φελλός, αφρός, σύρμα).

Άλλα υλικά μπορείτε να τα βρείτε χωρίς κόστος, όπως για παράδειγμα:

- ξύλα,
- φύλλα,
- βρύα, κάστανα,
- συσκευασίες αυγών,
- ρολό από χαρτί υγείας,
- μπατονέτες,
- χαρτονένια σουβέρ μπύρας,
- αποκόμματα εφημερίδων,
- προεκτυπωμένες φωτογραφίες.

Είναι σκόπιμο να προσαρμόζετε στην εκάστοτε ομάδα-στόχο και να διαθέτετε υλικά τα οποία θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη δημιουργικών λύσεων και θα διεγείρουν τις αισθήσεις όσο το δυνατόν πιο πολύπλευρα.

5B ΜΕΛΙΣΣΙ

Συνδυάζεται με: **2Γ**, **6Α-Δ**

€ 0

⌚ 0:45

👤 10–30

Οι συμμετέχοντες καταπιάνονται με τη θεματολογία που διδάχθηκαν προηγουμένως, εμπεδώνουν τις γνώσεις τους και ανταλλάσσουν σκέψεις με τα άλλα μέλη της ομάδας. Έτσι συγκεντρώνονται ιδέες για το Έργο και συζητούνται συγκεκριμένες θέσεις.

- χαρτί
- στυλό για σημειώσεις

Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας βοηθητικός κατάλογος ερωτημάτων.

Καρέκλες τοποθετημένες σε κύκλο

Πριν από κάθε συζήτηση σε επιμέρους ομάδες θα πρέπει να καθορίζονται τα μέλη που θα συνομιλούν μεταξύ τους για την αποφυγή σύγχυσης.

Γύρος 1ος (10 λεπτά): Οι συμμετέχοντες συζητούν σε επιμέρους ομάδες (των 4-5 ατόμων) για όσα έμαθαν στην ενότητα της ενημέρωσης. Στον πρώτο γύρο μπορούν να δημιουργήσουν μια επιμέρους ομάδα τα άτομα που κάθονται δίπλα-δίπλα. Στις ομάδες συζητούν τα διάφορα ερωτήματα που έχουν τεθεί (από τον συντονιστή) και σημειώνουν τρεις ιδέες.

Γύρος 2ος (5 λεπτά): Οι ιδέες παρουσιάζονται σε ολόκληρη την ομάδα και απαντώνται απευθείας τυχόν σύντομες ερωτήσεις. Οι συμμετέχοντες αποκτούν έτσι μια εικόνα των ιδεών που προέκυψαν. Μπορούν έτσι να αποφασίσουν ποια ιδέα θέλουν να συζητήσουν διεξοδικότερα στον επόμενο γύρο.

Γύρος 3ος (10 λεπτά): Στη συνέχεια η ομάδα χωρίζεται ξανά, συζητά τις ιδέες και προσθέτει νέες πτυχές. Αν οι επιμέρους ομάδες είχαν καταπιαστεί νωρίτερα με διαφορετικό θέμα, ένα

από τα μέλη της αρχικής ομάδας θα παραμείνει στο ίδιο θέμα για να διευκολύνει την ανταλλαγή σκέψεων.

Τελικός γύρος (15 λεπτά): Όλα τα τελικά πορίσματα των τριών γύρων παρουσιάζονται και συζητούνται με την ομάδα σε πλήρη σύνθεση.

Ενδεικτικά βασικά ερωτήματα:

- Τι μορφή έχει η κλιματικά ουδέτερη πόλη σας το 2050;
- Πώς μετακινείστε στην πόλη αυτή;
- Τι μορφή έχουν τα σπίτια σας;
- Πώς τροφοδοτείστε με ενέργεια;
- Πώς είναι το τοπίο που περιβάλλει την πόλη σας;
- Τι είδους γεωργία εφαρμόζεται και πώς διατρέφονται οι άνθρωποι;

5Γ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ [1]

Συνδυάζεται με: **4Γ**, **6Α-Δ**

€ 0

🕒 1:00

👤 10–30

Οι συμμετέχοντες καταπιάνονται με τη διασύνδεση παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος σε σχέση με την κλιματική ουδετερότητα. Μπορούν έτσι να διδαχθούν από λάθη του παρελθόντος και να αντλήσουν συμπεράσματα για το μέλλον.

Χωρίς υλικά.

Κάποιες προϋπάρχουσες γνώσεις για τις τοποθετήσεις που θα διαβαστούν μπορούν να βοηθήσουν πολύ στην εκτέλεση και να υποστηρίξουν τα άτομα που βρίσκονται στη μέση.

Τα τραπέζια πρέπει να τοποθετηθούν στην άκρη. Στη μέση του χώρου τοποθετούνται τρεις καρέκλες με την πλάτη η μια στην άλλη. Οι καρέκλες των συμμετεχόντων τοποθετούνται σε κύκλο γύρω από τη μέση.

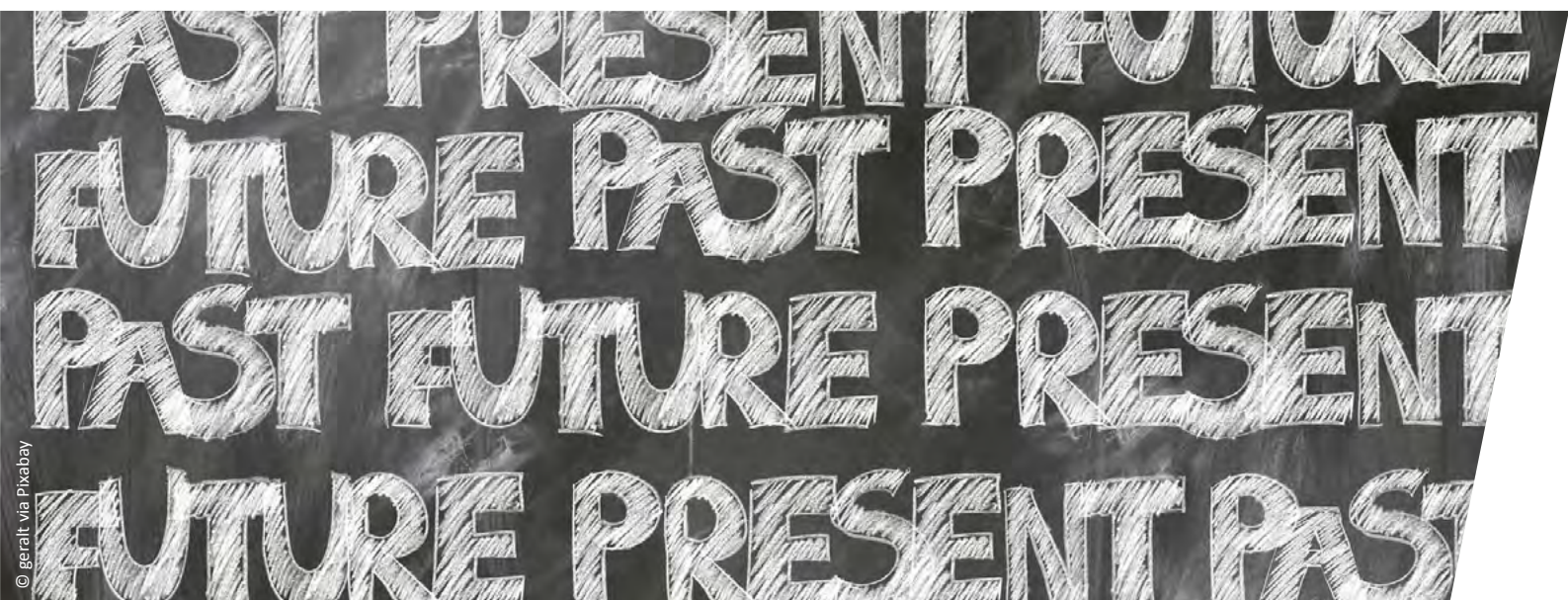
Εκείνοι που βρίσκονται στη μέση δεν έχουν αρκετές ιδέες ή φαντασία για τη συζήτηση. Αν συμβεί αυτό μπορούν άλλοι συμμετέχοντες να αλλάξουν οπτική γωνία και να αντικαταστήσουν τους εκπροσώπους των διαφόρων χρονικών περιόδων.

Προετοιμασία (10 λεπτά): Τρεις καρέκλες τοποθετούνται η μια με την πλάτη στην άλλη στο κέντρο της αίθουσας. Σε κάθε καρέκλα κάθεται ένα άτομο το οποίο αντιπροσωπεύει διαφορετικές χρονικές περιόδους στη συζήτηση που ακολουθεί. Ένα άτομο μιλάει από τη σκοπιά του παρελθόντος, ένα άτομο αντιπροσωπεύει το παρόν και ένα άτομο επιχειρηματολογεί από τη σκοπιά του μέλλοντος.

Μέρος 1ο (20-30 λεπτά): Κάποιος διαβάζει δυνατά μια τοποθέτηση η οποία μπορεί να είναι πραγματική ή υποθετική. Στη συνέχεια τα άτομα στη μέση αντιδρούν στη συγκεκριμένη τοποθέτηση και αρχίζουν να μιλούν για αυτή από την αντίστοιχη οπτική τους γωνία. Τη συζήτηση ξεκινά ο αντιπρόσωπος του παρόντος, ακολουθεί το άτομο που αντιπροσωπεύει το παρελθόν και τελευταίος μπαίνει στη συζήτηση ο αντιπρόσωπος

του μέλλοντος. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες κάθονται σε κύκλο γύρω από τους αντιπροσώπους και συμμετέχουν στη συζήτηση ως παρατηρητές. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης συγκεντρώνουν λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό για ένα όραμα. Η κάθε τοποθέτηση δεν θα πρέπει να συζητείται περισσότερο από 10 λεπτά.

Μέρος 2ο (20-30 λεπτά): Οι συμμετέχοντες έχουν 30 λεπτά καιρό για να σκιαγραφήσουν σε επιμέρους ομάδες (των 6 ατόμων) ένα όραμα για την πόλη/το σχολείο τους. Μπορούν να γράψουν το όραμά τους σε ένα poster ή σε ένα κομμάτι χαρτί και να το παρουσιάσουν στο επόμενο βήμα (ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ). Οι συμμετέχοντες μπορούν να αναφερθούν σε όσα έμαθαν από το παρελθόν καθώς και στο πώς μπορεί να είναι ένα όμορφο μέλλον.

5Γ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ [2]

Ενδεικτικές τοποθετήσεις για τους γύρους συζήτησης:

Κινητικότητα:

- «Δεν έχω πάει ποτέ σε άλλη χώρα. Ο κοντινότερος σιδηροδρομικός σταθμός βρίσκεται στην άλλη πόλη, στα 20 χιλιόμετρα από εδώ. Μόνο με τα πόδια μπορώ να φτάσω στον σταθμό».
- «Κάθε πρωί πηγαίνω με το αυτοκίνητο στον φούρνο στη γωνία. Περνάω τις διακοπές μου στη Νοτιοανατολική Ασία ή στη Μαγιόρκα. Το αεροπορικό εισιτήριο για εκεί είναι φτηνότερο από ένα εισιτήριο με τρένο για τη Μεσόγειο».
- «Οι γονείς μου με πηγαίνουν στο σχολείο με το αυτοκίνητο».
- «Πηγαίνω στη δουλειά με το ηλεκτρικό ποδήλατο. Οι ποδηλατοδρόμοι είναι τόσο καλά διαμορφωμένοι και δεν χρειάζεται να σταματάω στον δρόμο σχεδόν καθόλου. Έτσι φτάνω πολύ πιο γρήγορα από ό,τι με το αυτοκίνητο».

Κτίρια:

- «Θερμαίνουμε το σπίτι μόνο όταν χρειάζεται και ζούμε και οι τέσσερις σε ένα δωμάτιο».
- «Το σπίτι μας δεν έχει καλή μόνωση και έχει πολλές απώλειες θερμότητας».
- «Το σπίτι μας έχει μειωμένες εκπομπές CO₂, είναι φωτεινό και ζεστό».

Ενέργεια:

- «Επιτέλους ήρθε ο χειμώνας. Μου αρέσει τόσο πολύ να φτιάχνω χιονάνθρωπο, να πηγαίνω για πατινάζ και να έχουμε χιονισμένα Χριστούγεννα».
- «Στην Ευρώπη το ρεύμα μας παράγεται κυρίως από την πυρηνική ενέργεια – είμαστε πολύ προχωρημένοι».
- «Έχουμε αρκετό ρεύμα καθόλη τη διάρκεια της ημέρας».
- «Η πόλη είναι γεμάτη με φωτιστικά δρόμου, τα οποία φορτίζονται με ενέργεια μέσω του ήλιου κατά τη διάρκεια της ημέρας».

Γεωργία:

- «Τα λαχανικά μου προέρχονται από τον κήπο μου. Τα υπόλοιπα τα αγοράζω σε μια τοπική αγορά. Ο γείτονάς μας έχει κόττες. Συχνά μας δίνει αυγά σε αντάλλαγμα για αγγούρια που καλλιεργούμε στον κήπο μας».
- «Κρέας τρώμε μόνο τις Κυριακές – δεν έχουμε την πολυτέλεια να τρώμε πιο συχνά».
- «Τρώω κρέας κάθε μέρα – το βρίσκω πάμφθηνα στο σούπερ μάρκετ».
- «Παραγγέλνω πάντα φαγητό απ' έξω. Μου το φέρνουν στην πόρτα μου σε 5 λεπτά».

5Δ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΥ [1]

Συνδυάζεται με: **3B**, **4A-E**, **6A-Δ**

≤ 5

≥ 0:45

10–30

Οι συμμετέχοντες σκιαγραφούν με τη βοήθεια του χειρότερου δυνατού σεναρίου ένα θετικό όραμα για το μέλλον, εφαρμόζοντας γνώσεις που έμαθαν προηγουμένως.

- Χαρτί/πλακάτ
- Στυλό

Προετοιμασία ενός ζητούμενου

Εάν είναι δυνατό θα πρέπει να ενωθούν τα τραπέζια εργασίας για να υπάρξει αρκετός χώρος να εργαστούν οι ομάδες.

Σε πολύ νεαρές ηλικίες συμμετεχόντων μπορεί να χρειαστεί να βοηθήσει ο συντονιστής στην αντιστροφή του χειρότερου σεναρίου σε ένα θετικό σενάριο.

Καθώς είναι συχνά δύσκολο να σκεφτεί κανείς πηγαία πώς φαντάζεται το ιδανικό μέλλον, μπορεί να είναι επιβλητικό να συνειδητοποιήσει πρώτα τι δεν θέλει να δει στο μέλλον.

Εκτέλεση

Βήμα 1ο: Η μέθοδος του κατακόρυφου ξεκινά λοιπόν με την προτροπή στους συμμετέχοντες να αναπτύξουν, μόνοι τους ή σε επιμέρους ομάδες, ορισμένα χειρότερα δυνατά σενάρια. Ο συντονιστής προτείνει ένα θέμα, απευθύνει μια ερώτηση ή αναφέρει μια αρχική κατάσταση, για παράδειγμα:

- Πώς φαντάζομαι την πόλη μου στη χειρότερη περίπτωση σε 30 χρόνια;
- Τι θα συμβεί με την πόλη μας αν κανείς δεν υιοθετεί μια βιώσιμη συμπεριφορά (π.χ. οι άνθρωποι χρησιμοποιούν για την παραμικρή διαδρομή μόνο ΙΧ, πετούν πλαστικά απορρίμματα στα πάρκα, δεν κάνουν οικονομία στο ρεύμα κ.λπ.);
- Υποθετική αρχική κατάσταση: Η πόλη αποφασίζει να καταργήσει τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Ποιες θα ήταν οι συνέπειες;
- Αν υποθέταμε πως δεν υιοθετούνται άλλες τοπικές δράσεις για το κλίμα, ποιες θα ήταν οι συνέπειες; Ποιοι από εσάς θα πλήττονταν περισσότερο;
- Πώς θα άλλαζε η πόλη μου αν αυξανόταν πολύ η ετήσια μέση θερμοκρασία;
- Ποιες επιπτώσεις θα είχε μια ανεξέλεγκτη κλιματική αλλαγή στην συνύπαρξη των ανθρώπων στην πόλη μου;

5Δ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΥ [2]

Εκτός από τις πιθανές αρνητικές εξελίξεις εξαιτίας των βιοφυσικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, μπορούν στο σημείο αυτό να φωτιστούν και κάποιες κοινωνικές επιπτώσεις (π.χ. περισσότεροι θάνατοι από τη ρύπανση της ατμόσφαιρας ή τους καύσωνες, όξυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, απώλειες θέσεων εργασίας).

Βήμα 2ο: Αφού επεξεργαστούν το χειρότερο δυνατό σενάριο, οι συμμετέχοντες καλούνται να αναπτύξουν πάνω σε αυτή τη βάση θετικές προσεγγίσεις δουλεύοντας σε επιμέρους ομάδες. Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Θα πρέπει να αποφύγουν αρνητικούς προσδιορισμούς, όπως για παράδειγμα το «δεν» και το «κανένας/καμία/κανένα».
- Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν νέα, δυνατά ρήματα.
- Οι ιδέες θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια ούτως ώστε να μπορεί κανείς να σχηματίσει μια σαφή ιδέα για αυτό που περιγράφεται.
- Οι φράσεις θα πρέπει να διατυπώνονται σε ενεργητική αντί για παθητική φωνή.
- Οι συμμετέχοντες πρέπει να ενθαρρύνονται να αναπτύξουν μεγαλόπνοες σκέψεις.

Τα θετικά σενάρια που θα δημιουργηθούν είτε θα καταγραφούν (σε μορφή κειμένου ή σε λέξεις-κλειδιά) ή θα αποτυπωθούν με γραφική απεικόνιση (π.χ. με σχέδια/σκίτσα ή κολάζ). Ανάλογα με την ομάδα των συμμετεχόντων, μπορούν να επιλεγούν και άλλες μορφές παρουσίασης, όπως για παράδειγμα η ερμηνεία σύντομων σκηνών που αναπαριστούν τη ζωή στο πλαίσιο του θετικού κλιματικά ουδέτερου οράματος για το μέλλον.

Αναστοχασμός

Αφού αναπτυχθούν τα θετικά σενάρια από τις ομάδες και προσδιοριστεί ο τρόπος παρουσίασής τους, ο συντονιστής ζητά από τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν σχετικά με τα αποτελέσματά τους αναφορικά με τα εξής:

- Ποιες νέες ιδέες προέκυψαν;
- Ποια στοιχεία των οραμάτων για το μέλλον είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τις εκάστοτε ομάδες;

5Ε ΜΕΘΟΔΟΣ WALT DISNEY [1]

Συνδυάζεται με: **2Ε, 3Γ, 4Α-Ε, 6Α-Δ**

≤ 40

≥ 1:15

10–30

Οι συμμετέχοντες αποκτούν επίγνωση του πόσο περίπλοκο είναι να εξετάζει κανείς διάφορες, ενίοτε αντικρουόμενες πτυχές του θέματος της κλιματικής ουδετερότητας και εφαρμόζουν αυτή τη γνώση κατά την ανάπτυξη νέων, δημιουργικών προσεγγίσεων.

- Τρεις διαφορετικές αθλητικές φανέλες (π.χ. από το μάθημα της φυσικής αγωγής) ανά επιμέρους ομάδα (εναλλακτικά τρία διαφορετικά κασκέτα ή ταμπελάκια / αυτοκόλλητα ανά επιμέρους ομάδα)
- Μεγάλα poster και χρωματιστά μολύβια

Προμήθεια των υλικών και προετοιμασία ενός ζητούμενου/ερωτήματος

Ένα τραπέζι και τρεις (έως έξι) καρέκλες ανά επιμέρους ομάδα

Αυτή η μέθοδος μπορεί να είναι δύσκολη και απαιτητική για συμμετέχοντες με λίγη/καμία εμπειρία με παιχνίδια ρόλων. Για αυτό θα πρέπει να υπάρχουν γνώσεις συντονισμού από την πλευρά των υπευθύνων υλοποίησης.

Η μέθοδος Walt Disney βασίζεται σε μια στρατηγική που ακολουθούσε ο Walt Disney στην ανάπτυξη των δημιουργικών κινηματογραφικών ιδεών του, με την οποία εξέταζε πολλές διαφορετικές και ενίοτε αντίθετες οπτικές γωνίες και αξιοποιούσε τις συνέργειες. Η μέθοδος περιλαμβάνει ένα παιχνίδι ρόλων το οποίο μπορεί να παίξει ένα άτομο μόνο του, ιδανικό όμως είναι να το παίξουν τρία άτομα ανά επιμέρους ομάδα.

Εκτέλεση

Βήμα 1ο: Στα μέλη των ομάδων ανατίθενται τρεις διαφορετικοί ρόλοι (αν ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι μεγάλος, μπορούν να σχηματιστούν επιμέρους ομάδες των έξι ατόμων, όπου θα αναλαμβάνουν τον κάθε ρόλο σε ζεύγη):

- Ο ονειροπόλος (είναι αισιόδοξος και τολμάει να αναπτύσσει μεγαλόπνοες σκέψεις)
- Ο ρεαλιστής (είναι προσεκτικός και βασίζεται στα δεδομένα)
- Ο κριτικός (χαρακτηρίζεται από σκεπτικισμό και θεωρεί πως λίγα είναι εφικτά)

Στους συμμετέχοντες δίνεται ένα πρόβλημα/ζητούμενο που θα συζητήσουν από την εκάστοτε οπτική γωνία των τριών ρόλων. Για παράδειγμα:

- Πώς φαντάζεστε την πόλη σας το 2050;
- Ποιες δευτερεύουσες θετικές επιπτώσεις μπορούν να προκύψουν από την αυξημένη δράση για το κλίμα;
- Πώς μπορεί να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα στην πόλη/στον δήμο σας μέχρι το 2050; Τι πρέπει να γίνει π.χ. στους τομείς της κινητικότητας, κατανάλωσης και παραγωγής ενέργειας και της ενεργού συμμετοχής;
- Ποιος είναι ο ρόλος του τομέα μεταφορών/κτιρίων/ διαχείρισης απορριμμάτων (επιλέγετε ή συμπληρώνετε, ανάλογα με την περίπτωση) ειδικότερα; Ποιες είναι οι προκλήσεις σε αυτόν τον τομέα στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα;
- Τι μπορείτε να αλλάξετε στην καθημερινότητά σας για να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050; Τι πρέπει να γίνει συγχρόνως από την πλευρά του δήμου σας και των ιδιωτικών επιχειρήσεων;

5Ε ΜΕΘΟΔΟΣ WALT DISNEY [2]

Για την πιο σαφή διάκριση των ρόλων και την ενίσχυση του ψυχαγωγικού χαρακτήρα του παιχνιδιού ρόλων μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές αθλητικές φανέλες, κασκέτα, αυτοκόλλητα ή ταμπελάκια.

Βήμα 2ο: Μετά από 15 λεπτά περίπου, τα μέλη των επιμέρους ομάδων αλλάζουν ρόλους (και μπλουζάκια/κασκέτα κλπ.). Αυτό επαναλαμβάνεται τρεις φορές, έτσι ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να έχουν μπει από μια φορά σε κάθε ρόλο. Η συζήτηση διαρκεί συνολικά 45 λεπτά περίπου. Πριν από κάθε αλλαγή ρόλων, οι συμμετέχοντες καταγράφουν τα σημαντικότερα επιχειρήματα/σημεία από τη δική τους οπτική γωνία σε ένα μεγάλο poster. Χρησιμοποιούνται διαφορετικά χρώματα για τους ονειροπόλους, τους ρεαλιστές και τους κριτικούς αντίστοιχα.

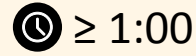
Τι να προσέξετε

Η μέθοδος αυτή μπορεί να είναι πολύ απαιτητική για συμμετέχοντες με περιορισμένη εμπειρία. Επομένως ο συντονιστής πρέπει να βρίσκεται σε επαφή με τις επιμέρους ομάδες κατά τη διάρκεια της συζήτησης και να παρεμβαίνει υποστηρικτικά όπου χρειάζεται. Σημαντικό είναι επίσης να εξηγήσει στην αρχή τους ρόλους με τρόπο ώστε να είναι διακριτοί για όλους τους συμμετέχοντες. Μέσα από διαφορετικές και καμιά φορά αντίθετες οπτικές γωνίες, οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να φωτίσουν το πρόβλημα/ζητούμενο από διαφορετικές πλευρές και να δημιουργήσουν έτσι μια βάση για επικοινωνητικές προσεγγίσεις.

6Α ΕΓΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΕ ΒΙΝΤΕΟ

Συνδυάζεται με: **4Α-E, 5Α-E**

Οι συμμετέχοντες συνοψίζουν τα σημαντικότερα για αυτούς αποτελέσματα σε μια μορφή που μπορεί να διαδοθεί εύκολα στο ευρύτερο κοινό.

- Βιντεοκάμερα/smartphone
- Πρόγραμμα επεξεργασίας βίντεο, αν χρειάζεται
- Σενάριο για τη βίντεο-δήλωση (βλ. καρτέλα υλικών)

Συνιστάται προηγούμενη εμπειρία με την εγγραφή βίντεο. Δοκιμάστε τον εξοπλισμό με τους/τις συναδέλφους σας πριν από το Εργαστήριο. Πριν την εγγραφή του βίντεο μπορείτε να ετοιμάσετε ένα σενάριο.

Για να γίνει ελκυστική η εγγραφή οι συμμετέχοντες χρειάζονται αρκετό χώρο, καλό φωτισμό και ένα ήσυχο περιβάλλον, εάν είναι δυνατόν.

Τα άτομα που θα μιλήσουν πρέπει να ακούγονται καθαρά και τα βίντεο να είναι σύντομα. Τα άτομα που φαίνονται στο βίντεο πρέπει να δώσουν τη γραπτή συγκατάθεσή τους για τη δημοσίευση. Για τα παιδιά πρέπει να δώσουν την άδεια οι γονείς.

Τα σύντομα ενημερωτικά βίντεο μπορούν εύκολα να διαδοθούν μέσω ιστοσελίδων, μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή απευθείας σε εκπροσώπους του τύπου. Έτσι είναι δυνατή η επικοινωνία των αποτελεσμάτων του Εργαστηρίου Οραματισμού, πέρα από τους συμμετέχοντες, στο ευρύτερο κοινό.

Αν με το βίντεο αποσκοπείται μια κατά το δυνατόν ευρεία κάλυψη των θεμάτων που συζητήθηκαν, είναι σκόπιμο να συγκεντρωθούν οι εργασίες των μεμονωμένων επιμέρους ομάδων σε μια βίντεο-δήλωση ή να συνταχθεί μια ομαδική δήλωση. Προηγουμένως πρέπει να ξεκαθαριστεί πόσες βιντεοκάμερες ή smartphones χρειάζονται για την εγγραφή, έτσι ώστε να ζητηθεί από τους συμμετέχοντες ήδη πριν από το Εργαστήριο Οραματισμού να χρησιμοποιήσουν τις δικές τους συσκευές, εφόσον είναι δυνατόν. Η επιλογή του μέσου που θα χρησιμοποιηθεί για την επικοινωνία του βίντεο μπορεί πολλές φορές να οδηγήσει σε ελάττωση της διάρκειάς του. Σε κανάλια, όπως το Twitter για παράδειγμα, μπορούν να προβληθούν βίντεο με μέγιστη διάρκεια δυο λεπτών και 20 δευτερολέπτων.

Βήμα 1ο: Οι συμμετέχοντες, σε μικρές ομάδες ή και όλοι μαζί, ετοιμάζουν το σενάριο με τα βασικά σημεία της βίντεο-δήλωσης. Σε αυτό μπορεί να τους φανεί χρήσιμο το έντυπο με τις ερωτήσεις (**βλ. καρτέλα υλικών – σενάριο βίντεο-δήλωσης**). Όταν η ομάδα συμφωνήσει επί του σεναρίου, θα ορίσει στη συνέχεια τους εκπροσώπους των συμμετεχόντων. Δεδομένου ότι οι πολλές εναλλαγές ομιλητών σε ένα βίντεο σύντομης διάρκειας προκαλεί σύγχυση στους θεατές, είναι σκόπιμο να μιλήσουν μέχρι τρία άτομα στο βίντεο. Εκτός από το κείμενο, η ομάδα θα πρέπει επίσης να συμφωνήσει αν και με ποια σειρά θα προβληθούν στο βίντεο αντικείμενα που προέκυψαν από το Εργαστήριο (π.χ. κολάζ, προπλάσματα). Πριν ξεκινήσει η κυρίως βιντεολήψη είναι σκόπιμο να γίνει μια δοκιμαστική λήψη από την ομάδα για να ελαχιστοποιηθούν οι ανάγκες μεταγενέστερης επεξεργασίας.

Βήμα 2ο: Το επόμενο βήμα περιλαμβάνει την κυρίως εγγραφή του βίντεο. Ο συντονιστής ή κάποιος από τους συμμετέχοντες αναλαμβάνει τη βιντεοσκόπηση.

Βήμα 3ο: Ανάλογα με την αποσκοπούμενη χρήση του βίντεο μπορεί να αρκεί μια απλή εγγραφή βίντεο με τη βοήθεια μιας κοινής εφαρμογής. Αν υπάρχουν γνώσεις επεξεργασίας βίντεο, μπορεί να γίνει και μοντάζ, επεξεργασία των πλάνων, μουσική επένδυση ή προσθήκη κειμένου, π.χ. τα ονόματα των ομιλητών και των οργανώσεων. Σε αυτό μπορούν να φανούν χρήσιμες εφαρμογές, όπως για παράδειγμα το **Splice – Video Editor & Maker**. Το έτοιμο βίντεο μπορεί να αναρτηθεί, για παράδειγμα, στην ιστοσελίδα της πόλης ή του σχολείου ή να διαδοθεί με τη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Αν επιλεγεί η μέθοδος της έκθεσης στην ενότητα ΔΙΑΔΟΣΗ, μπορεί το βίντεο να προβληθεί και σε αυτό το πλαίσιο.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΒΙΝΤΕΟ-ΔΗΛΩΣΗΣ

Συνδυάζεται με: **6A**

Το υπόδειγμα του σεναρίου είναι ενδεικτικό και μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με τις ανάγκες και επιθυμίες των υπευθύνων υλοποίησης και των συμμετεχόντων.

Abschnitt	Inhalt
Εισαγωγή	2-3 προτάσεις για το Εργαστήριο Οραματισμού και τον στόχο του.
	Σύντομη παρουσίαση των συμμετεχόντων (π.χ. σχολική τάξη, εκπρόσωποι του δήμου...).
Τι μάθαμε;	Σύντομη ανακεφαλαίωση της ενότητας ΜΑΘΗΣΗ.
Τι σχεδιάσαμε;	Σύντομη παρουσίαση των οραμάτων για το μέλλον που δημιουργήθηκαν.
	Παρουσίαση των εργασιών που δημιουργήθηκαν (π.χ. κολάζ κ.λπ.).
Συμπέρασμα	Τι απασχολεί ιδιαίτερα την ομάδα αναφορικά με ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον;
	Τι θα θέλατε να πείτε στους συνδημότες/ ή στους συμμαθητές σας σχετικά με το όραμά σας;

6B ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Συνδυάζεται με: **5A-E**

€ 0

🕒 0:15

👤 2-5

Οι συμμετέχοντες επικοινωνούν τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου Οραματισμού στο πλαίσιο μιας συνέντευξης με εκπροσώπους του τύπου ή με τους υπεύθυνους υλοποίησης του Εργαστηρίου.

Χωρίς υλικά.

Καθορισμός μιας συνάντησης με τον τοπικό τύπο ή ΜΚΟ. Συγκέντρωση ή απλή εξέταση των ερωτήσεων της συνέντευξης. Επιλογή μιας μικρής ομάδας εθελοντών ή ενός ατόμου που θα δώσει τη συνέντευξη.

Χωρίς απαιτήσεις.

Μπορεί να είναι δύσκολο να βρεθούν εθελοντές για τη συνέντευξη. Ενθαρρύνετε πιθανούς υποψηφίους να προετοιμαστούν με την ομάδα τους για τη συνέντευξη.

Προετοιμασία

Καθορισμός μιας μικρής ομάδας ή ενός ατόμου που θα παρουσιάσουν εθελοντικά τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου Οραματισμού στο πλαίσιο μιας συνέντευξης. Εναλλακτικά προς τον τοπικό τύπο ή τις ΜΚΟ μπορεί να πραγματοποιηθεί η συνέντευξη από τους υπευθύνους υλοποίησης του Εργαστηρίου. Είναι σημαντική η καταγραφή της συνέντευξης, είτε σε μορφή βίντεο, αρχείου ήχου είτε σε γραπτή μορφή, για να μπορεί στη συνέχεια να δημοσιευθεί (π.χ. στην ιστοσελίδα του σχολείου ή στα κανάλια επικοινωνίας του δήμου). Η συνέντευξη δεν πρέπει να έχει μεγάλη διάρκεια και οι ερωτήσεις πρέπει να έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων, έτσι ώστε να μπορούν να απαντηθούν με απλό και δομημένο τρόπο.

Εκτέλεση

Αν η συνέντευξη πραγματοποιείται εσωτερικά, οι ερωτήσεις θα τεθούν προς τους επιλεγμένους συμμετέχοντες και θα απαντηθούν από αυτούς με βάση τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου Οραματισμού, δηλ. του οράματος που αναπτύχθηκε από κοινού. Η συνέντευξη καταγράφεται με την κατάλληλη μορφή για να αξιοποιηθεί για την επικοινωνία των αποτελεσμάτων.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Σε ποιο κοινό όραμα για το μέλλον της πόλης/του σχολείου/της συνοικίας σας συμφωνήσατε;
- Ποια θέματα θεωρείτε ιδιαίτερα σημαντικά στο δικό σας τοπικό επίπεδο;
- Τι θα πρέπει να συμβεί για να πραγματοποιηθεί αυτό το όραμα;
- Ποια μπορεί να είναι κατά τη γνώμη σας η συμβολή των συμμετεχόντων αυτού του Εργαστηρίου Οραματισμού;
- Ποιοι άλλοι φορείς/οργανισμοί είναι ή θα πρέπει να είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση αυτού του οράματος;
- Υπάρχουν τομείς όπου βλέπεται ήδη κάποιες πρώτες ενδείξεις της υλοποίησης του κοινού οράματος; Τι θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και να εξελιχθεί;

Μεταγενέστερη επεξεργασία

Οι απαντήσεις της συνέντευξης μπορούν να συνοψιστούν γραπτώς σε ένα σύντομο άρθρο. Εναλλακτικά, η συνέντευξη μπορεί να καταγραφεί με ή χωρίς εικόνα, έτσι ώστε να ανέβει μετά ως αρχείο ήχου ή βίντεο σε μια ιστοσελίδα και να διαδοθεί μέσω αυτής.

6Γ ΕΚΘΕΣΗ

Συνδυάζεται με: **5Α-Ε**

Ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο θα επιδοθούν τα αποτελέσματα.

Με αυτή την πρόσθετη και ιδανικά δημόσια εκδήλωση το θέμα θα προσελκύσει την προσοχή και άλλων φορέων χάραξης πολιτικής καθώς και του τύπου. Με ένα δελτίο τύπου το θέμα μπορεί να γνωστοποιηθεί επίσης στην τοπική κοινότητα.

- Τα επεξεργασμένα αποτελέσματα της ενότητας «Σχεδιασμού»
- Κινητά χωρίσματα
- Κολλητική ταινία και πινέζες

Τα υλικά από τη φάση δημιουργίας πρέπει να ετοιμαστούν με τρόπο ώστε να μπορούν να παρουσιαστούν. Εάν η έκθεση πρόκειται να πραγματοποιηθεί σε μεγάλη κλίμακα, πρέπει να καθοριστούν ο τόπος, το χρονικό πλαίσιο και να προσκληθούν οι επισκέπτες.

Η έκθεση μπορεί να πραγματοποιηθεί στον χώρο ή να μοιραστεί σε όλο το κτίριο του σχολείου/δήμου. Χρειάζονται διαχωριστικά χωρίσματα και τραπέζια για την παρουσίαση των υλικών.

Ενδέχεται να είναι δύσκολο να παραμείνει στημένη η έκθεση για μεγάλο διάστημα. Πρέπει να βρεθεί ένα κατάλληλο διάστημα και να προσκληθούν οι συμμετέχοντες, οι οικογένειες, ο τύπος και οι φορείς και να πειστούν για τη σημασία της διοργάνωσης.

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της φάσης ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ σε συγκεκριμένο σημείο του χώρου. Ένα άτομο από κάθε ομάδα βρίσκεται εκεί για να δίνει εξηγήσεις και να απαντά σε ερωτήσεις (μπορούν να εναλλάσσονται κατά τη διάρκεια της έκθεσης). Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες περιφέρονται στον χώρο και έχουν την ευκαιρία να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα των άλλων ομάδων.

Η έκθεση μπορεί να παρουσιαστεί αργότερα στο δημαρχείο ή στο σχολείο. Μπορεί επίσης να προγραμματιστεί μια τελετή εγκαινίων όπου θα προσκληθούν ο τύπος/η δημοτική αρχή/οικογένειες/ φίλοι/φίλες και η οποία πιθανά θα προσελκύσει την προσοχή στο θέμα.

6Δ ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Συνδυάζεται με: **5Α-Ε**

Ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο θα επιδοθούν τα αποτελέσματα.

Με αυτή την πρόσθετη και ιδανικά δημόσια εκδήλωση το θέμα θα προσελκύσει την προσοχή και άλλων φορέων χάραξης πολιτικής καθώς και του τύπου. Με ένα δελτίο τύπου το θέμα μπορεί να γνωστοποιηθεί επίσης στην τοπική κοινότητα.

- Ενδεχομένως αναψυκτικά ή/και ελαφρύ σνακ για την εκδήλωση με τον τύπο
- Ανάλογα με την κλίμακα της εκδήλωσης μπορεί να προκύψει κόστος για την αίθουσα και τον εξοπλισμό

Πρέπει να προηγηθεί επεξεργασία των αποτελεσμάτων της φάσης ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ έτσι ώστε να παρουσιαστούν/επιδοθούν με κατάλληλο τρόπο. Επίσης πρέπει να προσκληθούν οι αρμόδιοι και να βρεθεί κατάλληλος χώρος.

Ανάλογα με το πλαίσιο και μέγεθος της εκδήλωσης. Μπορεί να χρειαστούν: μικρόφωνα, ενισχυτής, καθίσματα, κινητά διαχωριστικά για έκθεση. Για την προβολή ταινίας: αντίστοιχος εξοπλισμός και οθόνη.

Η μεγαλύτερη δυσκολία θα είναι μάλλον να πείσετε έναν αρμόδιο χάραξης πολιτικής να έρθει στην εκδήλωση και έπειτα να πείσετε τον τύπο για τη σημασία της εκδήλωσης.

Η μέθοδος αυτή έχει νόημα μόνο αν είναι δυνατή η επεξεργασία των αποτελεσμάτων της φάσης ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (π.χ. ως μοντέλα, χάρτες, σχέδια, κείμενα, ταινίες, εικόνες, πλακάτ) έτσι ώστε να επιδοθούν στο πλαίσιο μιας εκδήλωσης με παρουσία του τύπου. Αν πρόκειται να γίνει μια έκθεση (**βλ. μέθοδο 6Γ**) μπορούν να χρησιμεύσουν τα εγκαίνια για την επικοινωνία με τον τύπο.

Ανάλογα με το πλαίσιο και τη διαθεσιμότητα, υπάρχουν διάφορα πρόσωπα στα οποία θα μπορούσαν να παρουσιαστούν και να επιδοθούν τα αποτελέσματα: δήμαρχοι, περιφερειάρχες, μέλη του κοινοβουλίου, διευθυντές σχολείων, αξιωματούχοι από αρμόδιες υπηρεσίες.

Ενδεικτική διαδικασία

1. Χαιρετισμός από τον υπεύθυνο του Εργαστηρίου: θα καλωσορίσετε όλα τα παρισταμένα πρόσωπα και θα εξηγήσετε το πλαίσιο του Εργαστηρίου.
2. Χαιρετισμός εκπροσώπου (δημάρχου, διευθυνσης σχολείου κ.λπ.)
3. Επίδοση των αποτελεσμάτων ή ξενάγηση σε επιλεγμένα εκθέματα (εφόσον πρόκειται για έκθεση): Φροντίστε να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα οι ίδιοι οι συμμετέχοντες του Εργαστηρίου και να προβάλλουν σημεία διασύνδεσης των θεμάτων με το τοπικό επίπεδο.
4. Φωτογράφιση για τον τύπο

Προγραμματίστε χρόνο για να μιλήσετε με τον τύπο για τη θεματολογία και το πλαίσιο του Εργαστηρίου πριν από την έναρξη της εκδήλωσης.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ενότητα	Επιλογή μεθόδων	Κατηγορίες μεθόδων	Χρόνος	Παρατηρήσεις
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ				
ΑΦΙΞΗ				
ΑΙΣΘΗΣΗ				
ΜΑΘΗΣΗ				
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ				
ΔΙΑΔΟΣΗ				
Χρονικό πλαίσιο ολόκληρου του Εργαστηρίου Οραματισμού				

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΣΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ

BEACON Bridging European & Local Climate Action

Επικοινωνία: BEACON_HelpDesk@guidehouse.com
Επισκεφθείτε μας στον σύνδεσμο: www.euki.de/beacon

On behalf of:

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety

European
Climate Initiative
EUKI

of the Federal Republic of Germany